

RAPORT

z ogólnopolskiego badania ankietowego
Młodzi i substancje psychoaktywne
przeprowadzonego wśród uczniów szkół
podstawowych i gimnazjów w 2015 roku
(wraz z porównaniem do roku 2014).

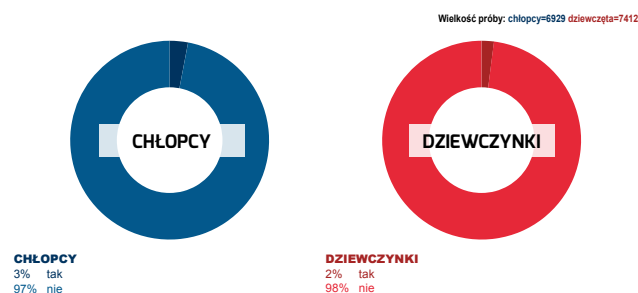
dr Błażej Dyczewski

Krzeszowice
woj. małopolskie

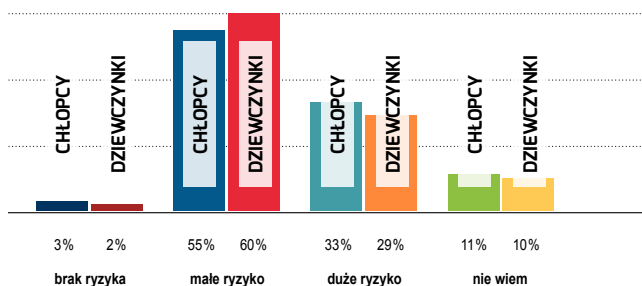
GIMNAZJA

JAK CZYTAĆ WYKRESY?

W przypadku wykresów kołowych, wykres po lewej stronie obrazuje wynik chłopców, a wykres po prawej stronie – wynik dziewcząt. Legenda pod wykresami opisuje liczbowo poszczególne ich części (dla wyników większych niż 0%).

W przypadku wykresów słupkowych, wyniki chłopców i dziewcząt przedstawiane są w parach słupków, gdzie lewy słupek obrazuje wynik chłopców, a prawy – dziewcząt. Kolejne pary ilustrują wyniki osiągnięte dla kolejnych odpowiedzi.

SPIS TREŚCI

Jak czytać wykresy?	2
Wstęp	3
1. Opis badania	3
1.1. Charakterystyka badania	3
2. Cele badania	4
2.1. Główne cele badania	4
3. Procedura badawcza	5
3.1. Przygotowanie próby	5
3.2. Proces weryfikacji wiarygodności i kontroli	5
3.2.2.1. Wykluczanie odpowiedzi ze względu na niespójności w odpowiedziach	6
3.3. Zastosowanie narzędzia badawczego	6
4. Charakterystyka badanych uczniów	7
4.1. Płeć	7
5. Prezentacja wyników	8
5.1. Najważniejsze wyniki badania na próbie ogólnopolskiej	8
5.2. Palenie papierosów przez młodzież	12
5.3. Picie alkoholu przez młodzież	17
5.4. Palenie marihuany i zażywanie dopalaczy przez gimnazjalistów	31
6. Podsumowanie i wnioski	45

Dlaczego przy każdym pytaniu znajdują się cztery pary wykresów?

Na każdej karcie z wykresami zamieszczamy:

- lewy górny róg: wynik lokalny 2014
- prawy górny róg: wynik lokalny 2015
- lewy dolny róg: wynik ogólnopolski 2014
- prawy dolny róg: wynik ogólnopolski 2015

Dzięki temu na pierwszy rzut oka można określić, jak wynik lokalny sytuuje się na tle wyniku ogólnopolskiego oraz czy zaszła istotna zmiana wobec roku 2014.

WSTĘP

Ankietowe *Młodzi i substancje psychoaktywne* to ogólnopolskie przedsięwzięcie badawcze przeprowadzone w latach 2014 i 2015 głównie na terenie gmin i miast uczestniczących w kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł. W 2014 roku obejmowało ono uczniów piątych klas szkół podstawowych i drugich klas gimnazjów. Po roku powtórzonym badaniem objęto uczniów klas szóstych szkół podstawowych oraz trzecioklasistów gimnazjum. Dzięki temu możliwe stało się uchwycenie zmian i tendencji, którym podlegają młodzi ludzie na przestrzeni roku kończącego ich edukację w szkołach podstawowych oraz gimnazjalnych.

Duża i reprezentatywna próba, na podstawie której przeprowadzono badanie ogólnopolskie, pozwala z dużą dozą precyzji określić stosunek dzieci i młodzieży do alkoholu, papierosów, marihuany oraz dopalaczy. W niniejszym raporcie uczestnicy badania, miasta i gminy zaangażowane w projekt, otrzymują natomiast informację o wyniku badania na swoim terenie w oparciu o liczbę respondentów z ich obszaru, którzy wzięli udział w ankiecie.

Szczegółową analizę wyniku ogólnopolskiego znajdą Państwo w osobnym raporcie, dostarczonym razem z niniejszą publikacją. Pod koniec wstępu znajdą Państwo także streszczenie konkluzji ogólnopolskiego raportu.

W dalszej części publikacji przedstawiamy wyniki z Państwa terenu obejmujące lata 2014 i 2014 wraz z krótkim omówieniem.

1. OPIS BADANIA

1.1. Charakterystyka badania

- ✪ Projekt badawczy: *Młodzi i substancje psychoaktywne*.
- ✪ Wykonawca: Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych, ul. Grochowska 45a, 60-277 Poznań.
- ✪ Termin realizacji prac terenowych: 1 kwietnia – 30 czerwca 2014 roku oraz 1 kwietnia – 30 czerwca 2015 roku.
- ✪ Metodologia: badanie ilościowe w formie ankiety papierowej oraz ankiety internetowej wypełnianej audytoryjnie (z zapewnieniem anonimowości).
- ✪ Długość wywiadu: 45 minut.

- ✪ Próba: uczniowie drugich i trzecich klas gimnazjum (w niniejszej części raportu)
- ✪ Liczba badanych osób w 2014 roku: 106 chłopców oraz 112 dziewcząt.
- ✪ Liczba badanych osób w 2015 roku: 70 chłopców oraz 111 dziewcząt.
- ✪ Prace terenowe: przeszkoleni pracownicy szkół biorących udział w programie ZTU®.
- ✪ Analizy statystyczne: SPSS, Excel.

2. CELE BADANIA

2.1. Główne cele badania

Głównym celem badania jest diagnoza występowania zjawiska używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych. Oprócz zastanowienia się nad skalą tego problemu pytamy się także o weryfikację przekonań i wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych. Badając młodzież gimnazjalną, będziemy skupiać się także na pomiarze natężenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych oraz problemie dostępności tych substancji wśród badanej młodzieży. Badanie odnosi się do dwóch kohort demograficznych (uczniowie szkół podstawowych oraz uczniowie szkół gimnazjalnych przebadanych w roku 2014 i 2015).

Odnosząc się do głównych celów badania, szczególną uwagę zwrócono na zagadnienia, które najogólniej ujęto w czterech punktach, odrębnie dla szkoły podstawowej i gimnazjum.

1. Szkoła podstawowa

- a) Opinie uczniów szkół podstawowych na temat szkodliwości palenia papierosów i picia alkoholu. Weryfikacja podstawowej wiedzy związanej z tymi zagadnieniami.
- b) Osobiste doświadczenia uczniów szkół podstawowych związane z paleniem papierosów oraz pićem alkoholu – częstotliwość spożywania oraz pierwszy kontakt.
- c) Wiedza uczniów szkół podstawowych na temat rozpowszechnienia zjawiska palenia papierosów i picia alkoholu wśród rówieśników.
- d) Osobiste doświadczenia uczniów odnoszące się do realnych oraz psychologicznych możliwości zakupu papierosów i alkoholu.
- e) Skutki spożywania alkoholu w opinii badanych uczniów oraz sposoby pomocy rówieśnikom dotkniętym problemem palenia papierosów lub picia alkoholu.

2. Gimnazjum

- a) Opinie uczniów szkół gimnazjalnych na temat szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, palenia marihuany i zażywania dopalaczy. Weryfikacja podstawowej wiedzy związanej z tymi zagadnieniami.
- b) Osobiste doświadczenia uczniów szkół gimnazjalnych związane z paleniem papierosów, pićem alkoholu, paleniem marihuany oraz spożywaniem dopalaczy – pierwszy kontakt i częstotliwość zażywania.
- c) Wiedza uczniów szkół gimnazjalnych na temat rozpowszechnienia zjawiska palenia papierosów, picia alkoholu, palenia marihuany i zażywania dopalaczy wśród młodzieży.
- d) Osobiste doświadczenia uczniów odnoszące się do realnych oraz psychologicznych możliwości zakupu papierosów, alkoholu, narkotyków i dopalaczy.

3. PROCEDURA BADAWCZA

3.1. Przygotowanie próby

Próbe badawczą (w niniejszej części raportu) stanowią uczniowie klas drugich (2014) oraz trzecich (2015) gimnazjum, uczestniczący w kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł® 2014 i 2015. Uczniowie zostali wybrani losowo do uczestnictwa w badaniu przez nauczyciela/pedagoga/koordynatora kampanii ZTU.

Ankiety przeprowadzono drogą elektroniczną lub na dostarczonych przez organizatora badania papierowych ankietach.

3.2. Proces weryfikacji wiarygodności i kontroli

W przypadku prowadzenia badania za pomocą ankiet wypełnianych przez respondentów, a następnie kodowanych przez pedagogów szkół konieczne było sprawdzenie zbioru danych wraz z selekcją ankiet, w których jakość danych budziła wątpliwości. W celu otrzymania statystyk najlepiej odzwierciedlających badaną rzeczywistość wyłączono z analizy te ankiety, w których badani nie udzielali odpowiedzi na pytania kwestionariuszowe, także na pytania metryczkowe. W przypadku kwestionariusza ankiety internetowej respondent nie mógł przestać ankiety, jeżeli którekolwiek z wymaganych pytań nie zostało wypełnione.

3.2.2.1. WYKLUCZANIE ODPOWIEDZI ZE WZGLĘDU NA NIESPÓJNOŚCI W ODPOWIEDZIACH

W celu wyeliminowania ze zbioru uczniów, którzy udzielali na pytania ankiety wewnętrznie sprzecznych odpowiedzi dokonano szczegółowej selekcji ankiet. Selekcja dotyczyła wszystkich ankiet. Głównym kluczem selekcji była niespójność odpowiedzi w pytaniach dotyczących palenia papierosów, spożywania alkoholu, palenia marihuany i zażywania dopalaczy.

Szkoła podstawowa:

1. Tylko jedna odpowiedź dopuszczalna w pytaniach: 5, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 19.
2. Jeżeli zaznaczono 5e, to niedopuszczalne 6a, 6b, 6c, 6d, 6e, 6f.
3. Jeżeli zaznaczono 8a, to niedopuszczalna odpowiedź 8d.
4. Jeżeli zaznaczono 8d, to niedopuszczalne odpowiedzi 9a, 9b, 9c, 9d.
5. Jeżeli zaznaczono 15e, 16g, 18g, 21e, to niedopuszczalne odpowiedzi 15a, 15b, 15c, 16a, 16b, 16c, 16d, 16e, 17a, 18a, 18b, 18c, 18d, 18e, 21a, 21b, 21c, 21d.
6. Jeżeli zaznaczono 17b, to niedopuszczalne odpowiedzi 18a, 18b, 18c, 18d, 18e.
7. Jeżeli zaznaczono 20a, to niedopuszczalne odpowiedzi 21b, 20d.

Gimnazjum:

1. Tylko jedna odpowiedź dopuszczalna w pytaniach: 1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 29, 31, 32, 33.
2. Jeżeli zaznaczono 1e, 2g, to niedopuszczalne odpowiedzi 1a, 1b, 1c, 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f.
3. Jeżeli zaznaczono 4d, to niedopuszczalna odpowiedź 5a.
4. Jeżeli zaznaczono 4a, to niedopuszczalne odpowiedzi 4b, 4d.
5. Jeżeli zaznaczono 6e, 7f, to niedopuszczalne odpowiedzi 6a, 6b, 6c, 7a, 7b, 7c, 7d, 7e, 8a, 9a, 10a, 10b, 10c, 10d, 10e, 15a, 16a, 17a.
6. Jeżeli zaznaczono 9b, to niedopuszczalne odpowiedzi 10a, 10b, 10c, 10d, 10e.
7. Jeżeli zaznaczono 21e, 22f, to niedopuszczalne odpowiedzi 21a, 21b, 21c, 22a, 22b, 22c, 22d, 22e, 23a, 24a.
8. Jeżeli zaznaczono 29e, 30f, to niedopuszczalne odpowiedzi 29a, 29b, 29c, 30a, 30b, 30c, 30d, 30e, 31a, 32a.

3.3. Zastosowanie narzędzia badawczego

Etap pozyskania materiału badawczego realizowany był w placówkach oświatowych biorących udział w badaniu. Wydelegowani pracownicy szkół, po zapoznaniu się z informacjami zawartymi w poradniku mogli zdecydować, czy będą przeprowadzać bada-

nia w formie tradycyjnej (ankiety papierowe), czy też w formie elektronicznej (formularz WWW). W zależności od wybranego modelu przygotowane były dokładne instrukcje postępowania.

Kwestionariusz elektroniczny dostępny był na stronie www.ankieta.gkrpa.pl w dniach 15 kwietnia – 30 czerwca 2014 r. oraz 15 kwietnia – 30 czerwca 2015 r. Kwestionariusz wypełniany przez internet, zwiększał atrakcyjność badania w grupie docelowej i nie posiadał ograniczeń ilościowych badanych uczniów. Poza tym była to metoda ciekawsza dla uczniów, mniej czasochłonna od tradycyjnej i nie wymagająca dużego wysiłku ze strony nauczyciela/pedagoga/koordynatora przeprowadzającego badanie. Warunkiem zastosowania kwestionariusza elektronicznego był dostęp do sali komputerowej z dostępem do internetu.

W zestawie materiałów Zachowaj Trzeźwy Umysł®, który został rozestany do jednostek samorządu terytorialnego, znajdowały się wydrukowane kwestionariusze ankiet (100 szt. dla szkół podstawowych i 100 szt. dla gimnazjów). Placówkom oświatowym, które zamierzały przebadac większą liczbę uczniów niż po 100 z każdego typu szkoły rekomendowano kontynuację badań w formie elektronicznej. Badania ankietowe w formie tradycyjnej mogły być realizowane w dniach od 1 kwietnia do 30 czerwca 2014 roku oraz od 1 kwietnia do 30 czerwca 2015 roku. Wypełnione ankiety wraz z jednym wypełnionym zbiorczym arkuszem odpowiedzi były przesyłane do biura kampanii.

W badaniu realizowanym metodą tradycyjną uczniowie byli typowani do badania w sposób losowy z zachowaniem proporcjonalności reprezentacyjności ze względu na płeć. Zarówno badania realizowane w sposób tradycyjny, jak i elektroniczny odbywały się z zachowaniem anonimowości.

4. CHARAKTERYSTYKA BADANYCH UCZNIÓW

4.1. Płeć

W przeprowadzonym badaniu wzięli udział uczniowie drugich (2014) i trzecich (2015) klas szkół podstawowych. Łącznie zebrano 106 (2014) i 70 (2015) kwestionariuszy wypełnionych przez chłopców oraz 112 (2014) i 111 (2015) kwestionariuszy wypełnionych przez dziewczęta. Spośród nich część została odrzucona ze względu na niespełnianie kryteriów weryfikacji kwestionariuszy, opisanych w punkcie 3.2.2.1 (odrzucono, odpowiednio, 4 i 10 kwestionariuszy chłopców oraz 4 i 12 kwestionariuszy dziewcząt).

W rezultacie próba badawcza dla gminy/miasta **Krzeszowice** kształtuje się następująco:

2014:

- ♣ 102 chłopców
- ♣ 108 dziewcząt

2015:

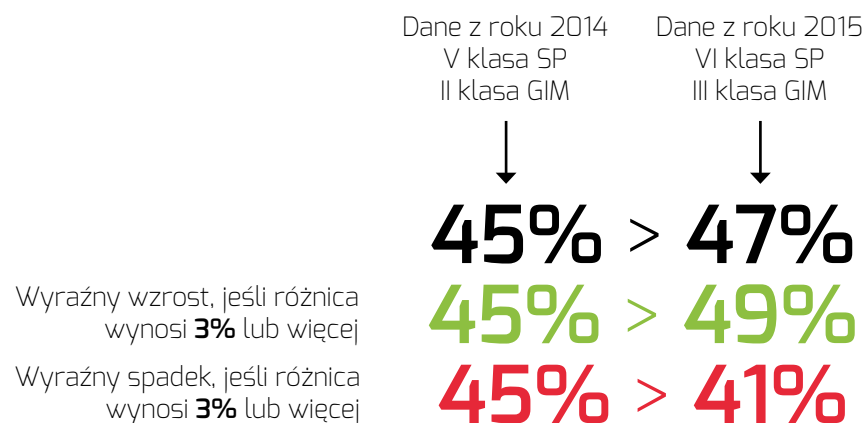
- ♣ 60 chłopców
- ♣ 99 dziewcząt

5. PREZENTACJA WYNIKÓW

5.1. Najważniejsze wyniki badania na próbie ogólnopolskiej

Wyniki pochodzą z badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych oraz uczniów szkół gimnazjalnych realizowanego w 2014 i 2015 roku. **Jest to podsumowanie wyjęte z ogólnopolskiej części raportu z badania. Ujmuje ono najważniejsze informacje i wnioski, stanowiąc tło dla raportu lokalnego.**

Informacje przedstawiono według następującego klucza:

Uczniowie szkół podstawowych zgodnie twierdzą, że palenie papierosów jest uzależniające (chłopcy – **89%** > **88%**, dziewczęta – **90%** > **92%**). Na duże ryzyko związane z natógowym paleniem papierosów wskazuje **89%** > **87%** chłopców i **90%** > **93%** dziewcząt, z kolei na duże ryzyko związane z nienatógowym paleniem papierosów wskazuje co trzeci uczeń szkoły podstawowej (chłopcy – **33%** > **33%**, dziewczęta – **27%** > **29%**).

Inicjację papierosową w trakcie uczęszczania do szkoły podstawowej przechodzi **15%** > **19%** uczniów i **7%** > **12%** uczennic. Z kolei spośród uczniów szkół gimnazjalnych po pierwszego papierosa sięga już **35%** > **41%** chłopców i **33%** > **44%** dziewcząt. Badani najczęściej sięgają po papierosa w wieku 11-12 lat czyli w momencie kończenia edukacji na poziomie szkoły podstawowej oraz w wieku 12-14 lat – w czasie nauki na poziomie szkoły gimnazjalnej.

Powyższe wyniki wskazują na gwałtowny wzrost odsetka osób przechodzących inicjację papierosową w ciągu roku dzielącego badanie 2014 i badanie 2015. Piątoklasiści wyraźnie rzadziej mieli już za sobą doświadczenia z tytoniem, niż ich o rok starsi koledzy i koleżanki. Podobnie jest w przypadku gimnazjalistów. Ci kończący naukę są znacząco bardziej doświadczeni w tej materii, niż ich rok młodszy znajomi. Sugeruje to, że ostatni rok nauki w szkole (zarówno podstawowej, jak i gimnazjalnej) sprzyja skłonności do próbowania zakazanego owocu, jakim są papierosy.

Co dziesiąty > siódmy chłopiec – uczeń szkoły gimnazjalnej sięga po papierosa codziennie (1-5 papierosów dziennie – **4%** > **6%**, 6-10 papierosów dziennie – **2%** > **3%**, 10-20 papierosów dziennie – **2%** > **2%**, więcej niż paczkę dziennie – **2%** > **2%**), a co dwudziesty > szesnasty (**5%** > **6%**) sięga po papierosa mniej niż jeden raz na tydzień. Z kolei codziennie po papierosa sięga co dwunasta > ósma uczennica gimnazjum (1-5 papierosów dziennie – **4%** > **6%**, 6-10 papierosów dziennie – **2%** > **3%**, 10-20 papierosów dziennie – **1%** > **2%**, więcej niż paczkę dziennie – **2%** > **1%**), a co czternasta (**7%** > **7%**) pali okazjonalnie, mniej niż jeden papieros na tydzień.

Porównując odpowiedzi badanych na pytanie o częstotliwość palenia papierosów z pytaniem o opinię na temat powszechności tego zjawiska wśród rówieśników badanych uczniów można powiedzieć, że opinia o tym, że rówieśnicy palą papierosy jest bardziej powszechna niż samo palenie papierosów przez respondentów. Dotyczy to zarówno uczniów szkoły podstawowej, jak i gimnazjum. Spośród uczniów szkoły podstawowej pali papierosy **5%** > **6%** chłopców i **2%** > **5%** dziewcząt, natomiast wśród gimnazjalistów można spotkać **19%** > **23%** palących chłopców i **18%** > **23%** palących dziewcząt. W 2015 roku można powiedzieć, że nieco mniej niż co drugi badany uczeń gimnazjum jest przekonany, że spośród jego rówieśników przynajmniej połowa pali papierosy przynajmniej raz w miesiącu. W 2014 co trzeci gimnazjalista był tego zdania.

Powyższy wynik sugeruje, że mniej więcej co trzeci-czwarty uczeń lub uczennica szkoły podstawowej spośród tych, którzy spróbowali papierosa, kontynuuje tę niebezpieczną przygodę i popala również potem. Z kolei spośród gimnazjalistów dla co drugiej osoby spośród tych eksperymentujących z tytoniem jest to tylko jednorazowa przygoda. Oznacza to zarazem, że aż co druga osoba próbująca tytoniu pozostaje w mniej lub bardziej częstym kontakcie z tą używką i łatwo może popaść w natóg.

Niepokojący jest fakt, że **10% > 13%** chłopców i **7% > 11%** dziewcząt w wieku gimnazjalnym deklaruje, że samodzielnie kupuje papierosy, które wypala. Oznacza to, że mimo prawnego zakazu sprzedaży tytoniu osobom nieletnim w Polsce, taki proceder bywa przez sprzedawców praktykowany. Może to wskazywać na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych w tej grupie odbiorców. Szybki rozwój fizyczny młodzieży może stanowić dodatkowe utrudnienie przy właściwym określeniu wieku nabywcy.

Badani uczniowie szkół podstawowych najczęściej wykazują się brakiem wiedzy na temat składu poszczególnych alkoholi, chociaż częściej sięgają po alkohol niż po papierosa. Spośród badanych zaledwie **33% > 34%** chłopców i **29% > 31%** dziewcząt wskazało, że alkohol, który znajduje się w piwie, winie i wódce to ten sam związek chemiczny. Poza tym, respondenci wykazują się także brakiem wiedzy na temat szkodliwości alkoholu spożywanego okazjonalnie, jak i natógowo. Spośród badanych prawie trzy czwarte chłopców (**72% > 74%**) i dziewcząt (**75% > 78%**) uznaje małą szkodliwość związaną ze sporadycznym spożywaniem alkoholu. W grupie gimnazjalistów zjawisko spożywania alkoholu jest jeszcze bardziej powszechne. Co czwarty gimnazjalista przynajmniej raz na miesiąc spożyje alkohol, najczęściej w postaci piwa. Niepokojący jest fakt, że więcej niż co piąty gimnazjalista w ciągu ostatniego roku kupił alkohol dla siebie.

Badani uczniowie szkół podstawowych mają świadomość, że okazjonalne spożywanie alkoholu jest szkodliwe dla ich zdrowia oraz może prowadzić do uzależnienia także osób w młodym wieku. W opinii badanych uczniów okazjonalne spożywanie alkoholu przez dorosłych oprócz tego, że może prowadzić do uzależnienia ma także efekt uspokajający. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że badani uczniowie szkół podstawowych w trafnie wskazują możliwe skutki niepożądane związane z spożywaniem alkoholu oraz trafnie potrafią wskazać instytucje, do których zwróciliby się z ewentualną pomocą.

Można mówić o kształtującym się problemie związanym z dostępnością marihuany wśród gimnazjalistów. Dostępność marihuany, substancji zakazanej w Polsce, jest wśród gimnazjalistów prawie taka sama jak dostępność papierosów, powszechnie dostępnych, a zakazanych tylko dla osób do 18 roku życia. Prawie co trzeci gimnazjalista jest w stanie wskazać miejsca, w których można nabyć marihuanę. Spośród badanych respondentów **28% > 36%** chłopców i tyle samo dziewcząt przyznało się, że zdobycie marihuany byłoby dla nich łatwe lub bardzo łatwe, chociaż znacząco mniej, bo **14% > 17%** chłopców i **9% > 11%** dziewcząt już spróbowało tego narkotyku. Pierwszy kontakt z marihuaną ma miejsce już w wieku 11 lat lub młodszym, jednak najczęściej w wieku 14 lat, i odbywa się to za namową kolegów lub koleżanek.

Co jedenasty > dziesiąty chłopiec (**9% > 10%**) i co czternasta > dwunasta dziewczynka (**7% > 8%**) przyznaje się do zapalenia marihuany w ciągu ostatniego roku, a do zapalenia marihuany w ciągu ostatniego miesiąca przyznaje się **6% > 5%** chłopców i **3% > 3%** dziewcząt. Jakkolwiek znikomy odsetek badanych przyznaje się do regularnego palenia marihuany, to wśród gimnazjalistów panuje powszechna opinia, że tych palących jest znacznie więcej. Spośród badanych **13% > 18%** chłopców i **19% > 23%** dziewcząt jest przekonanych, że wśród ich rówieśników jest od 10% do 25% tych, którzy już mieli kontakt z marihuaną.

W ostatnim roku edukacji gimnazjalnej mamy więc gwałtowny wzrost przeświadczenia o dostępności i powszechności marihuany. Nie przekłada się to jednak bardzo mocno na inicjację narkotykową. Wzrost osób przyznających się do pierwszych prób z marihuaną to najwyżej **2%–3%**, co nieznacznie jedynie wykracza poza margines błędu statystycznego.

Co ciekawe, z poniekąd odwrotną sytuacją mamy do czynienia w przypadku dopalaczy. Tu również odnotowujemy duży wzrost przeświadczenia o łatwym dostępie do tych substancji, jednak przy okazji odnotowujemy nieznaczne spadki wskaźnika osób, które przyznają się do eksperymentowania z nimi. Nie wzrasta też znacząco poziom przeświadczenia o popularności dopalaczy wśród rówieśników. Może to sugerować, że gimnazjaliści nie są grupą osób najbardziej narażonych na niebezpieczeństwa związane z dopalaczami i że grupą ryzyka są dopiero osoby starsze.

Gimnazjaliści wiedzą gdzie najłatwiej kupić dopalacze i są przekonani, że poradzą sobie z ich zakupem. Zdobycie dopalaczy byłoby łatwe lub bardzo łatwe dla co czwartego > trzeciego chłopca i co trzeciej dziewczynki (chłopcy – **28% > 33%**, dziewczęta – **30% > 36%**). Spośród badanych gimnazjalistów **9% > 8%** chłopców i **6% > 5%** dziewcząt przyznało się do zażycia dopalaczy; **4% > 3%** chłopców i **3% > 2%** dziewcząt zażyło dopalacze w ciągu ostatniego roku, a **3% > 3%** chłopców i **2% > 1%** dziewcząt w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem. Pierwsze zażycie dopalaczy odbywa się w wieku 14 lat (zazwyczaj za namową kolegów lub koleżanek), chociaż duża część chłopców nie pamięta kiedy to miało miejsce.

Dziewczęta częściej są przekonane, że wśród ich znajomych więcej jest osób, które kiedykolwiek zażywały dopalaczy. Prawie co czwarty badany stwierdził, że wśród jego znajomych jest około 10% tych, którzy kiedykolwiek zażywali dopalaczy (chłopcy – **22% > 24%**, dziewczęta – **23% > 22%**). Mniej więcej **9% > 11%** chłopców i **16% > 19%** dziewcząt wskazało na 10% do 25% próbujących dopalaczy. Spośród badanych **9% > 9%** chłopców i **14% > 13%** dziewcząt jest przekonanych, że wśród ich rówieśników ponad połowa już brała dopalacze. Wśród gimnazjalistów, podobnie jak w przypadku papierosów, alkoholu i marihuany panuje powszechna opinia, że tych zażywających dopalacze jest znacznie więcej niż wskazują na to rzeczywiste deklaracje młodzieży.

5.2. Palenie papierosów przez młodzież

Pytanie 1.

Ile miałeś/miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu zapalić papierosa?

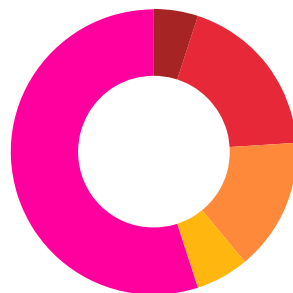
- a) 11 lub mniej,
- b) 12–13,
- c) 14,
- d) nie pamiętam,
- e) nigdy nie zapaliłem/zapaliłam.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

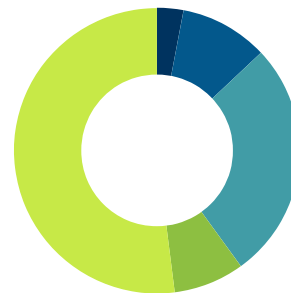
CHŁOPCY

9% 11 lub mniej
17% 12–13
14% 14
7% nie pamiętam
53% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

DZIEWCZYNKI

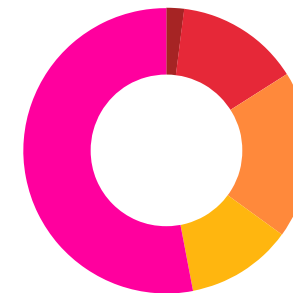
5% 11 lub mniej
19% 12–13
15% 14
6% nie pamiętam
55% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

CHŁOPCY

3% 11 lub mniej
10% 12–13
27% 14
8% nie pamiętam
52% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

DZIEWCZYNKI

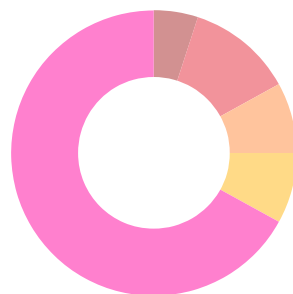
2% 11 lub mniej
14% 12–13
19% 14
12% nie pamiętam
53% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

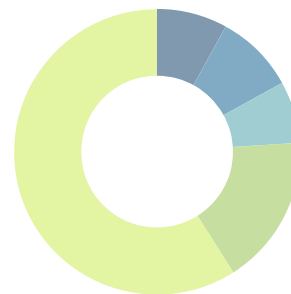
CHŁOPCY

9% 11 lub mniej
11% 12–13
6% 14
9% nie pamiętam
65% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

DZIEWCZYNKI

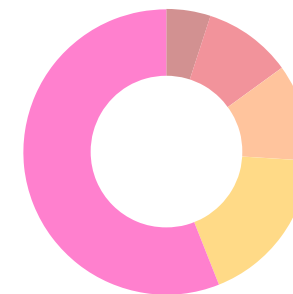
5% 11 lub mniej
12% 12–13
8% 14
8% nie pamiętam
67% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

CHŁOPCY

8% 11 lub mniej
9% 12–13
7% 14
17% nie pamiętam
59% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

DZIEWCZYNKI

5% 11 lub mniej
10% 12–13
11% 14
18% nie pamiętam
56% nigdy nie zapaliłem/zapaliłam

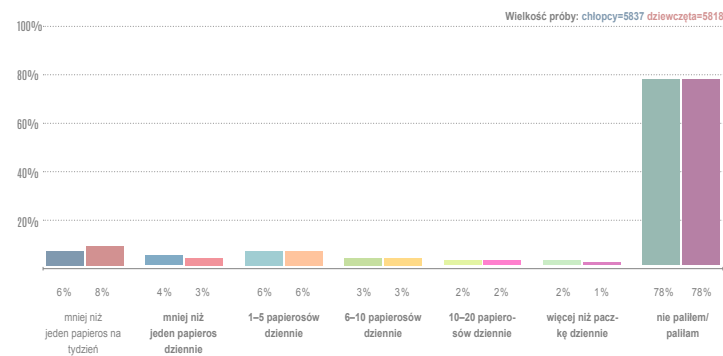
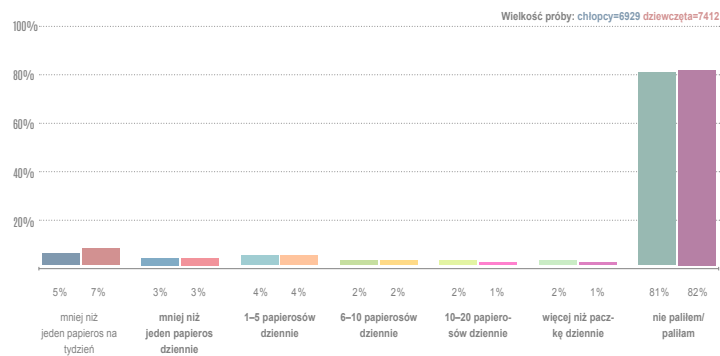
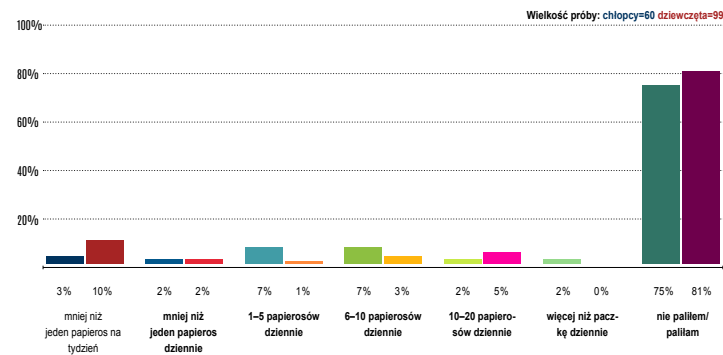
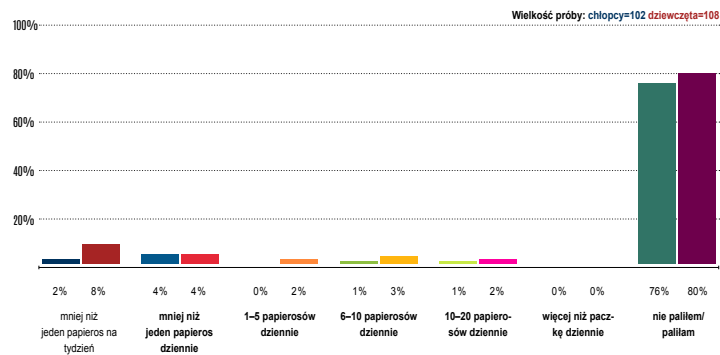
2014

2015

Pytanie 2.

Jak często palites/palitaś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

- a) mniej niż jeden papieros na tydzień,
- b) mniej niż jeden papieros dziennie,
- c) 1-5 papierosów dziennie,
- d) 6-10 papierosów dziennie,
- e) 10-20 papierosów dziennie,
- f) więcej niż paczkę dziennie,
- g) nie palitem/palitał.

Pytanie 3.

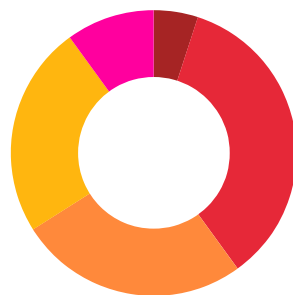
Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników pali papierosy przynajmniej raz w miesiącu?

- a) mniej niż 10%,
- b) pomiędzy 10% a 25%,
- c) około połowa,
- d) większość,
- e) nie wiem.

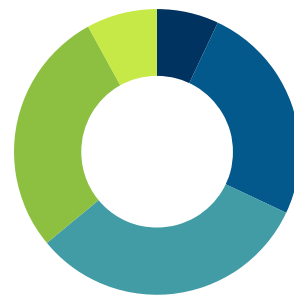
Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY
 13% mniej niż 10%
 27% pomiędzy 10% a 25%
 20% około połowa
 14% większość
 26% nie wiem

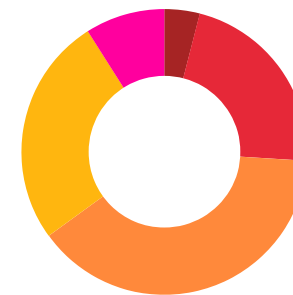

DZIEWCZYNKI
 5% mniej niż 10%
 35% pomiędzy 10% a 25%
 26% około połowa
 24% większość
 10% nie wiem

CHŁOPCY
 7% mniej niż 10%
 25% pomiędzy 10% a 25%
 32% około połowa
 28% większość
 8% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

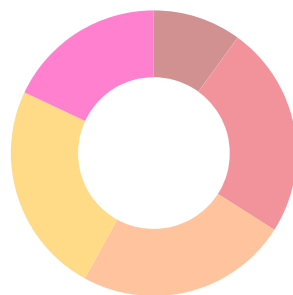

DZIEWCZYNKI
 4% mniej niż 10%
 22% pomiędzy 10% a 25%
 39% około połowa
 26% większość
 9% nie wiem

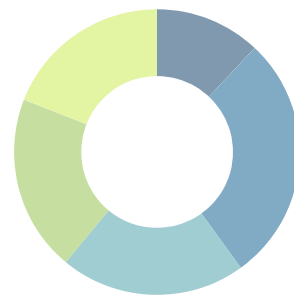
Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY
 16% mniej niż 10%
 27% pomiędzy 10% a 25%
 17% około połowa
 16% większość
 24% nie wiem

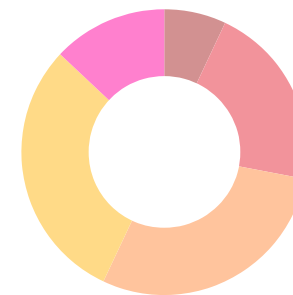

DZIEWCZYNKI
 10% mniej niż 10%
 24% pomiędzy 10% a 25%
 24% około połowa
 24% większość
 18% nie wiem

CHŁOPCY
 12% mniej niż 10%
 28% pomiędzy 10% a 25%
 21% około połowa
 20% większość
 19% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

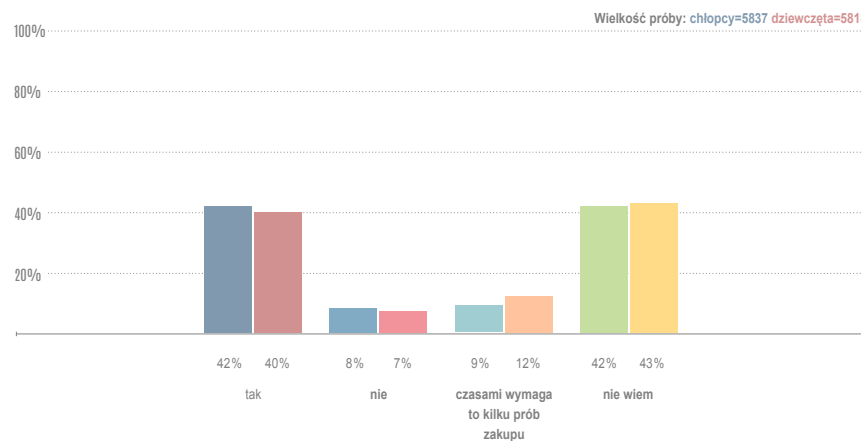
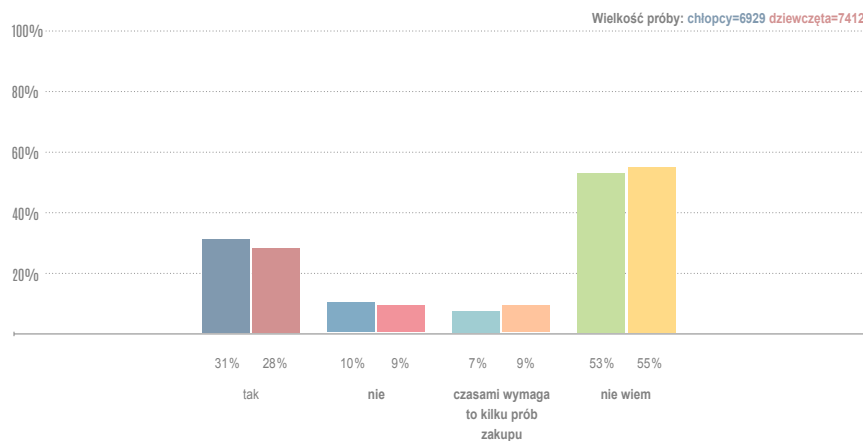
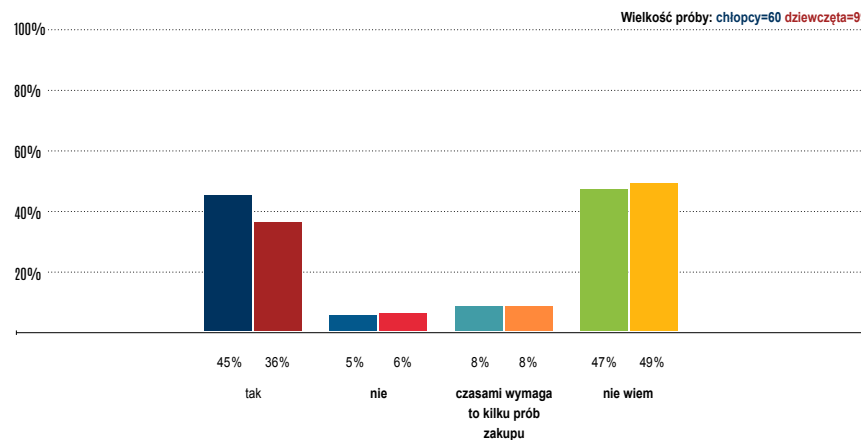
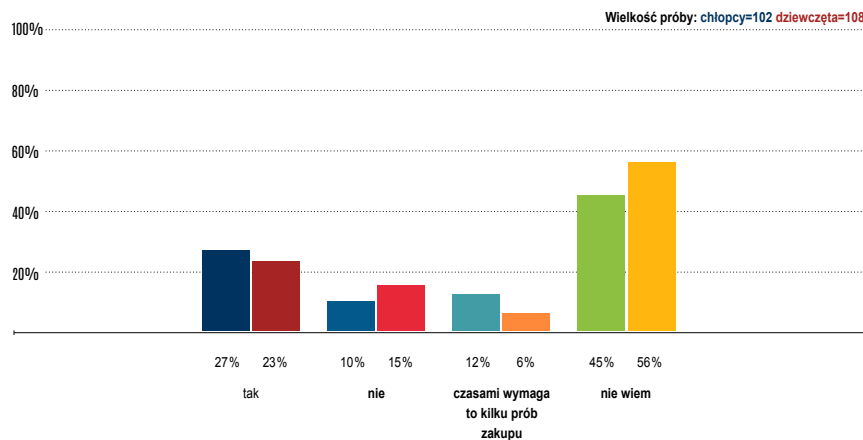

DZIEWCZYNKI
 7% mniej niż 10%
 21% pomiędzy 10% a 25%
 29% około połowa
 30% większość
 13% nie wiem

Pytanie 4.

Czy Tobie lub osobie w Twoim wieku łatwo jest kupić papierosy?

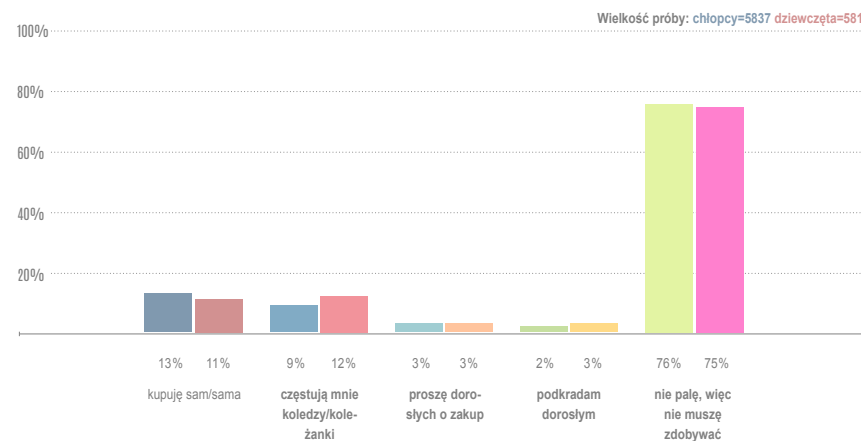
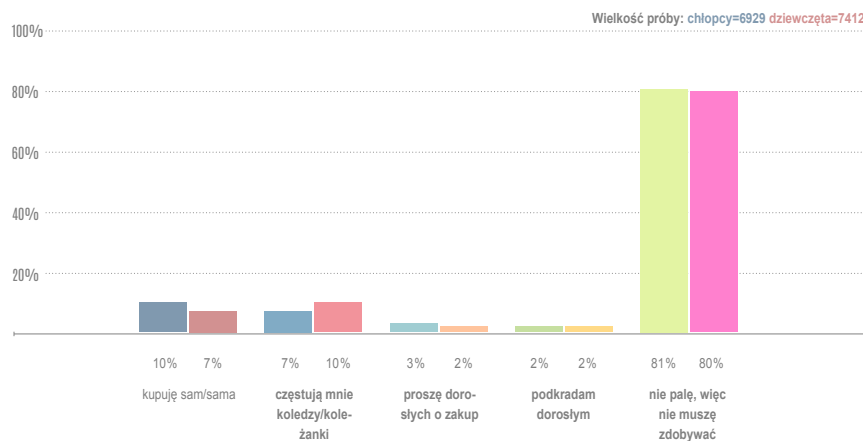
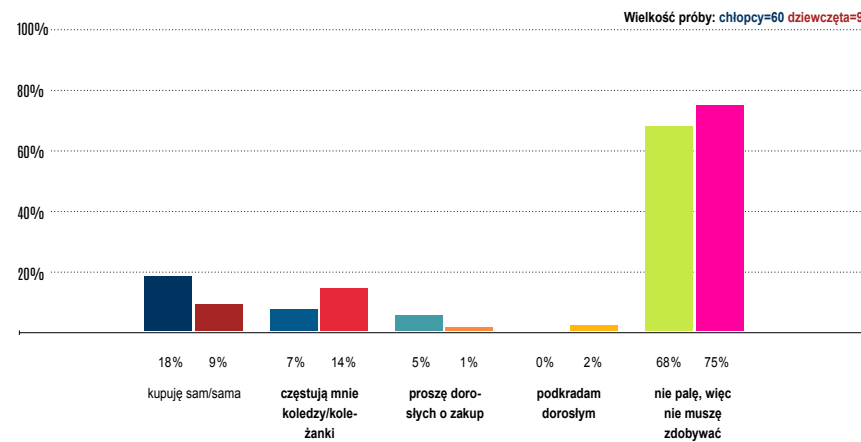
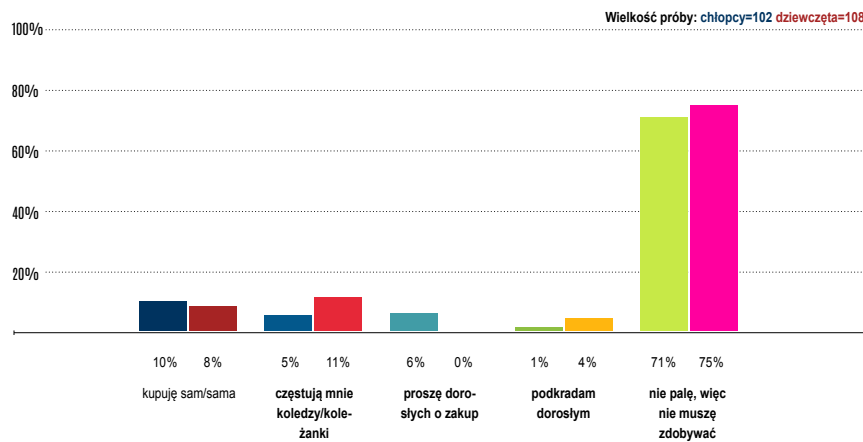
- a) tak,
- b) nie,
- c) czasem wymaga to kilku prób zakupu,
- d) nie wiem, nigdy nie próbowałem/próbowałam.

Pytanie 5.

W jaki sposób zdobywasz dla siebie papierosy?

- kupuję sam/sama,
- częstują mnie koledzy/koleżanki,
- proszę dorosłych o zakup,
- podkradam dorosłym,
- nie palę, więc nie muszę zdobywać.

2014

2015

5.3. Picie alkoholu przez młodzież

Pytanie 6.

Ile miałeś/miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować alkoholu?

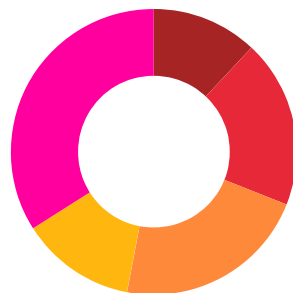
- a) 11 lub mniej,
- b) 12–13,
- c) 14,
- d) nie pamiętam,
- e) nigdy nie próbowałem/próbowałam.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

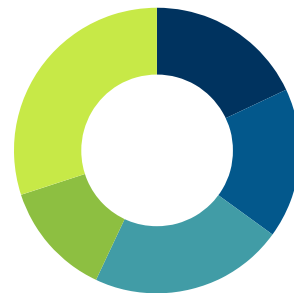
21% 11 lub mniej
21% 12–13
17% 14
18% nie pamiętam
23% nigdy nie piłem/piłam

DZIEWCZYNKI

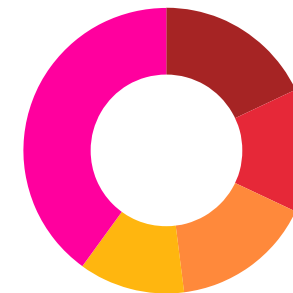
12% 11 lub mniej
19% 12–13
22% 14
13% nie pamiętam
34% nigdy nie piłem/piłam

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

CHŁOPCY

18% 11 lub mniej
17% 12–13
22% 14
13% nie pamiętam
30% nigdy nie piłem/piłam

DZIEWCZYNKI

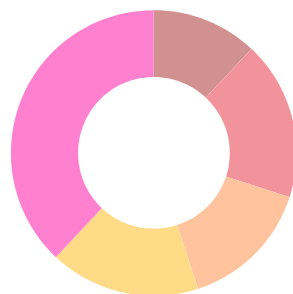
18% 11 lub mniej
14% 12–13
16% 14
12% nie pamiętam
40% nigdy nie piłem/piłam

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY

18% 11 lub mniej
17% 12–13
13% 14
15% nie pamiętam
37% nigdy nie piłem/piłam

DZIEWCZYNKI

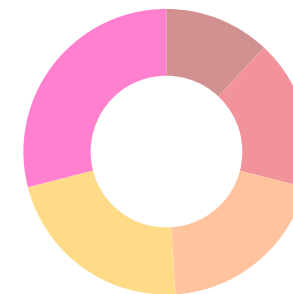
12% 11 lub mniej
18% 12–13
15% 14
17% nie pamiętam
38% nigdy nie piłem/piłam

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY

18% 11 lub mniej
16% 12–13
15% 14
19% nie pamiętam
32% nigdy nie piłem/piłam

DZIEWCZYNKI

12% 11 lub mniej
17% 12–13
20% 14
22% nie pamiętam
29% nigdy nie piłem/piłam

2014

2015

Pytanie 7.

Jak zdobyłeś/zdobyłaś Twój pierwszy alkohol?

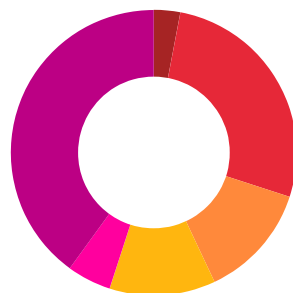
- kupiłem/kupiłam sam/sama,
- poczęstowali mnie koledzy/koleżanki,
- poczęstowali mnie rodzice,
- poczęstowali mnie inni dorośli,
- podkradłem/podkradałam dorosłym,
- nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

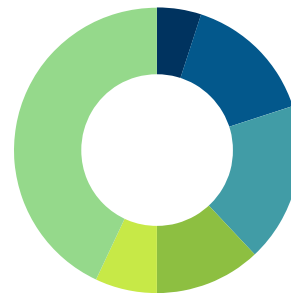
9% kupiłem/kupiłam sam/sama
22% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
18% poczęstowali mnie rodzice
13% poczęstowali mnie inni dorośli
9% podkradłem/podkradałam dorosłym
29% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

DZIEWCZYNKI

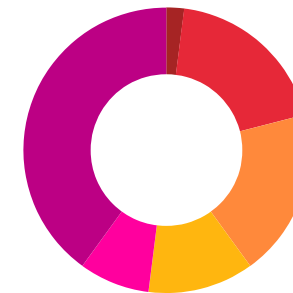
3% kupiłem/kupiłam sam/sama
27% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
13% poczęstowali mnie rodzice
12% poczęstowali mnie inni dorośli
5% podkradłem/podkradałam dorosłym
40% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

CHŁOPCY

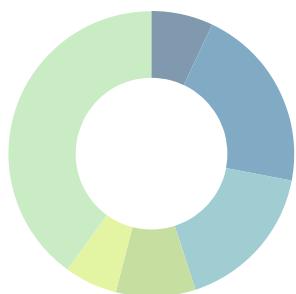
5% kupiłem/kupiłam sam/sama
15% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
18% poczęstowali mnie rodzice
12% poczęstowali mnie inni dorośli
7% podkradłem/podkradałam dorosłym
43% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

DZIEWCZYNKI

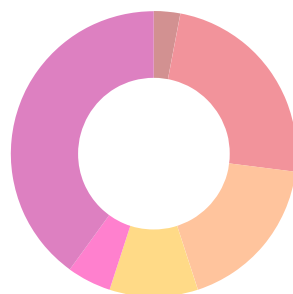
2% kupiłem/kupiłam sam/sama
19% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
19% poczęstowali mnie rodzice
12% poczęstowali mnie inni dorośli
8% podkradłem/podkradałam dorosłym
40% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY

7% kupiłem/kupiłam sam/sama
21% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
17% poczęstowali mnie rodzice
9% poczęstowali mnie inni dorośli
6% podkradłem/podkradałam dorosłym
40% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

DZIEWCZYNKI

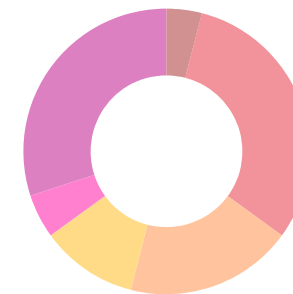
3% kupiłem/kupiłam sam/sama
24% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
18% poczęstowali mnie rodzice
10% poczęstowali mnie inni dorośli
5% podkradłem/podkradałam dorosłym
40% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY

8% kupiłem/kupiłam sam/sama
25% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
17% poczęstowali mnie rodzice
10% poczęstowali mnie inni dorośli
6% podkradłem/podkradałam dorosłym
34% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

DZIEWCZYNKI

4% kupiłem/kupiłam sam/sama
31% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
19% poczęstowali mnie rodzice
11% poczęstowali mnie inni dorośli
5% podkradłem/podkradałam dorosłym
30% nigdy nie próbowałem/próbowałam alkoholu.

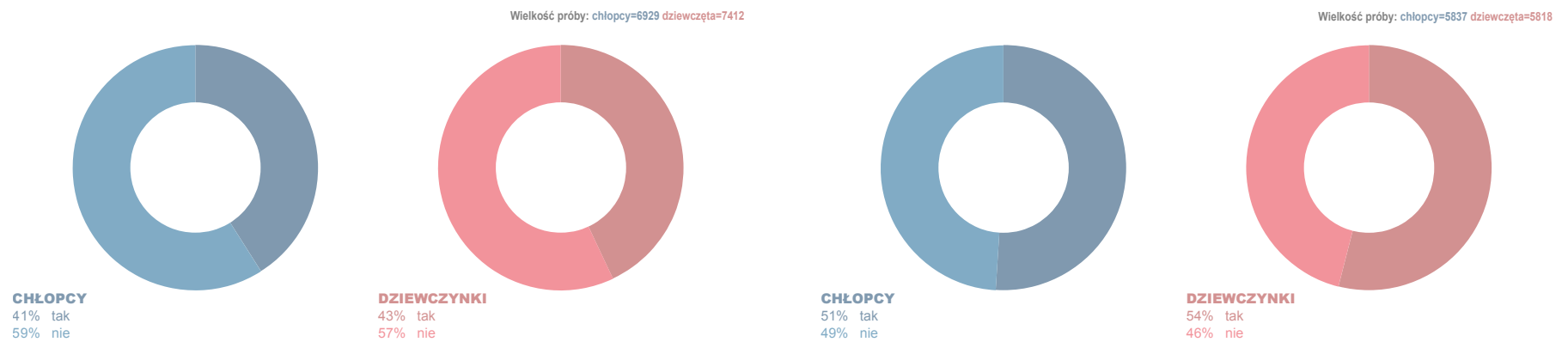
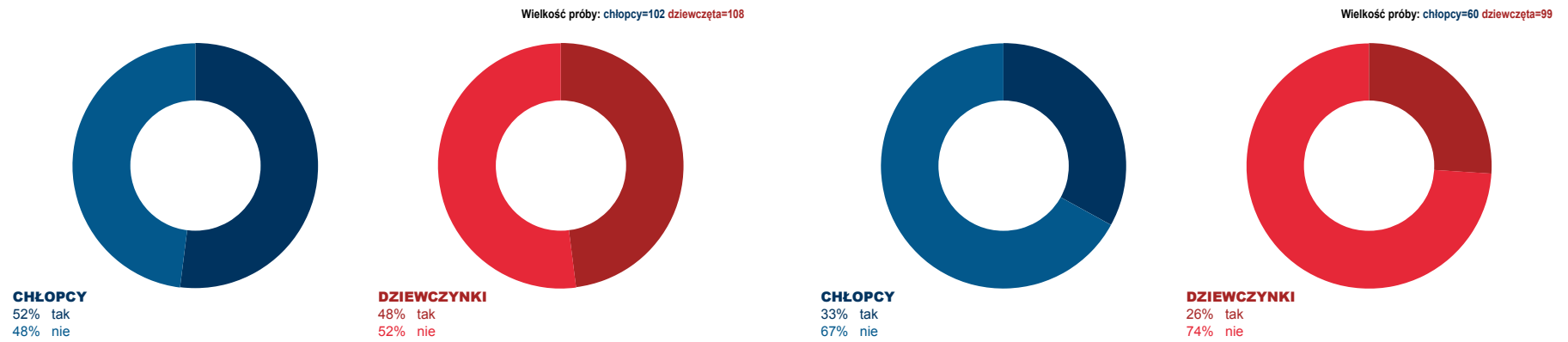
2014

2015

Pytanie 8.

Czy piłeś/piłaś alkohol w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

- a) tak,
- b) nie.

2014

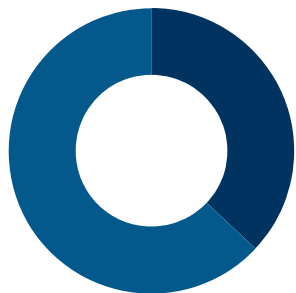
2015

Pytanie 9.

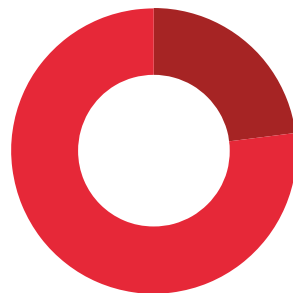
Czy piłeś/pięś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

- a) tak,
- b) nie.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

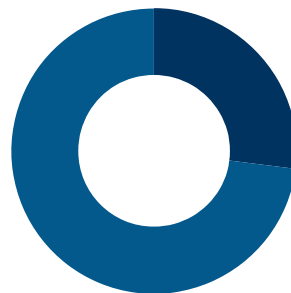

CHŁOPCY
37% tak
63% nie

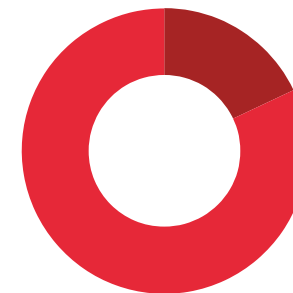

DZIEWCZYNKI
23% tak
77% nie

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

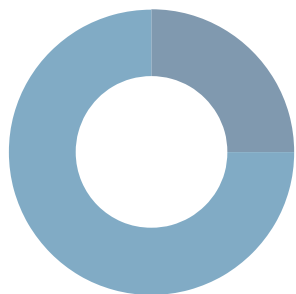

CHŁOPCY
27% tak
73% nie

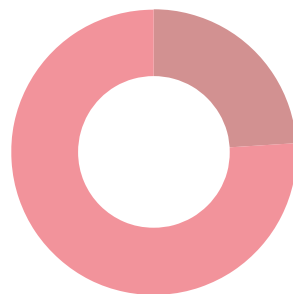

DZIEWCZYNKI
18% tak
82% nie

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

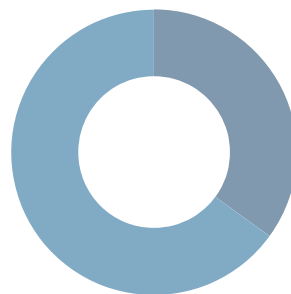

CHŁOPCY
25% tak
75% nie

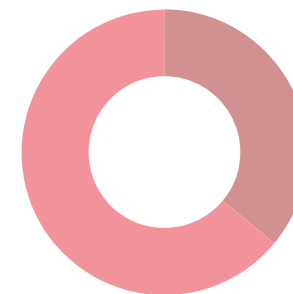

DZIEWCZYNKI
24% tak
76% nie

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY
35% tak
65% nie

DZIEWCZYNKI
36% tak
64% nie

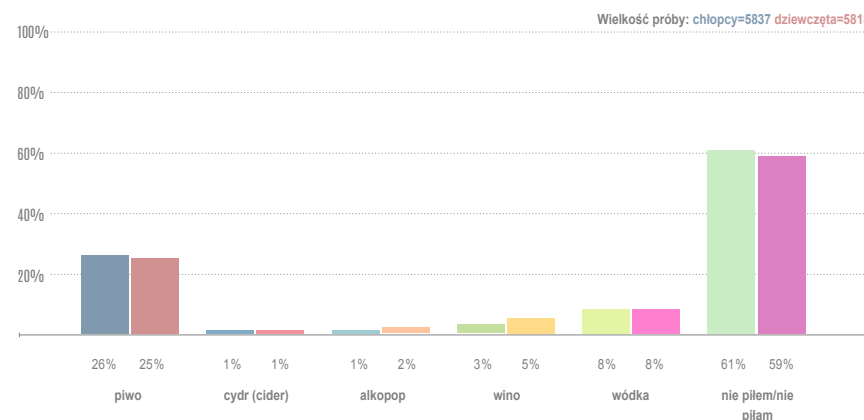
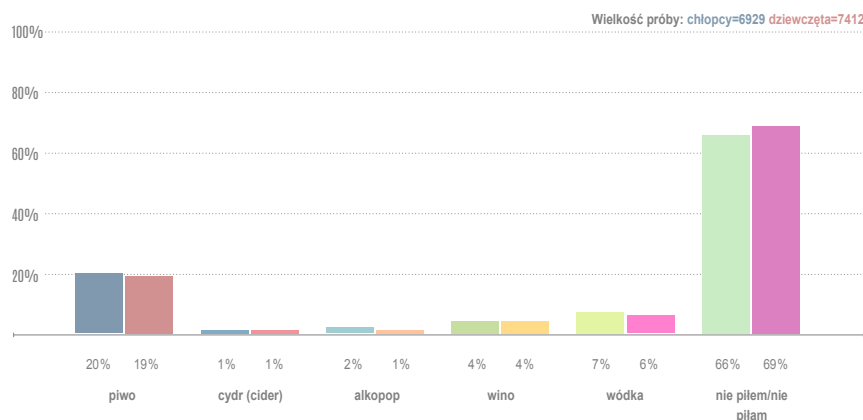
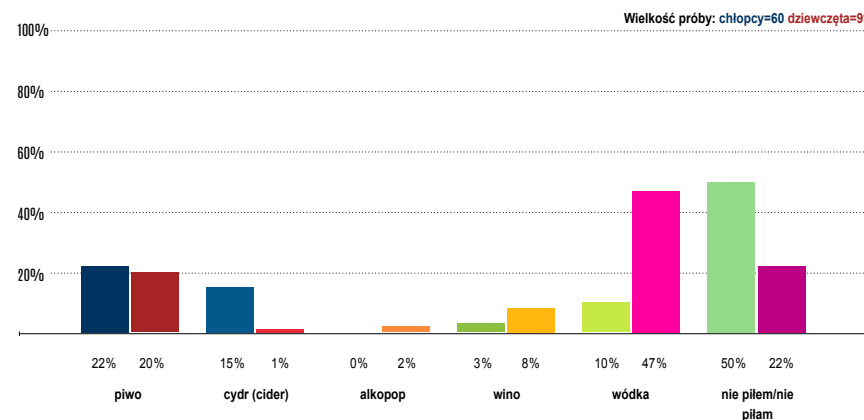
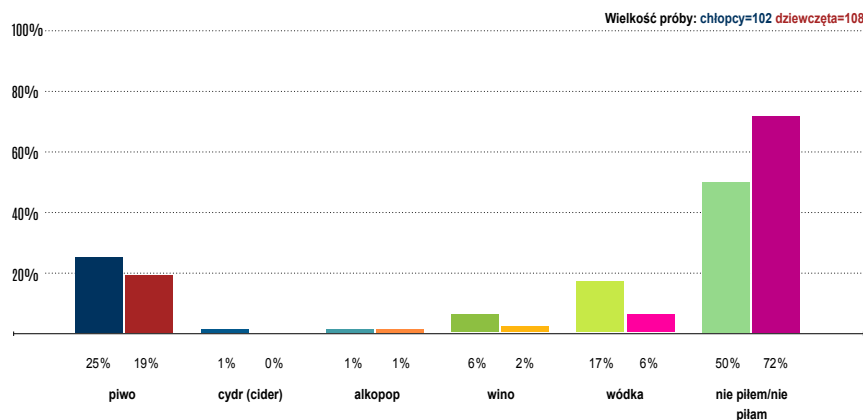
2014

2015

Pytanie 10.

Jaki alkohol piłeś/piłaś najczęściej w ciągu ostatnich 30 dni?

- a) piwo,
- b) cydr (cider),
- c) alkopop (gotowy drink w butelce lub puszcze),
- d) wino,
- e) wódka,
- f) nie piłem/piłam alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni.

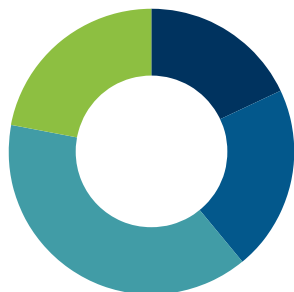

Pytanie 11.

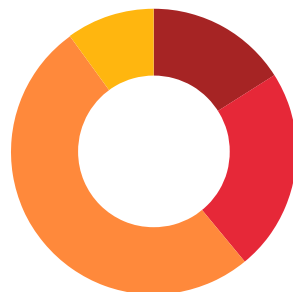
Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie piwa lub cydru, gdybyś tego chciał/chciała?

- a) niemożliwe,
- b) bardzo trudne,
- c) łatwe,
- d) bardzo łatwe.

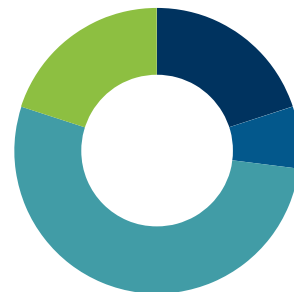
Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY
 18% niemożliwe
 21% bardzo trudne
 39% łatwe
 22% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI
 16% niemożliwe
 23% bardzo trudne
 51% łatwe
 10% bardzo łatwe

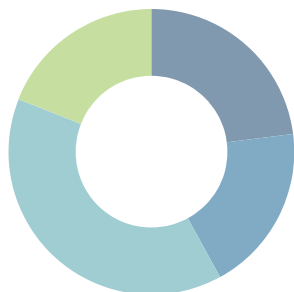
CHŁOPCY
 20% niemożliwe
 7% bardzo trudne
 53% łatwe
 20% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

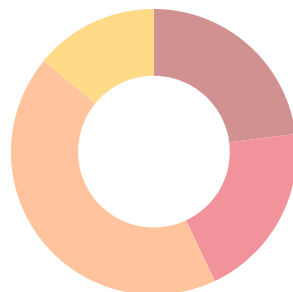

DZIEWCZYNKI
 23% niemożliwe
 13% bardzo trudne
 41% łatwe
 23% bardzo łatwe

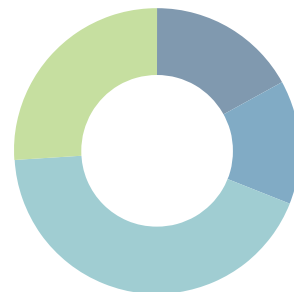
Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY
 23% niemożliwe
 19% bardzo trudne
 39% łatwe
 19% bardzo łatwe

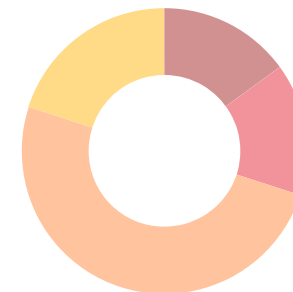

DZIEWCZYNKI
 23% niemożliwe
 20% bardzo trudne
 43% łatwe
 14% bardzo łatwe

CHŁOPCY
 17% niemożliwe
 14% bardzo trudne
 43% łatwe
 26% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

DZIEWCZYNKI
 15% niemożliwe
 15% bardzo trudne
 50% łatwe
 20% bardzo łatwe

2014

2015

Pytanie 12.

Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie wina, gdybyś tego chciał/chciała?

- a) niemożliwe,
- b) bardzo trudne,
- c) łatwe,
- d) bardzo łatwe.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

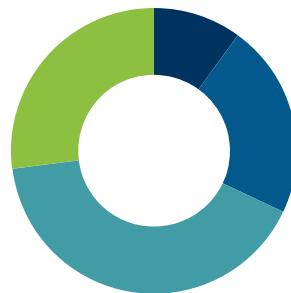
21% niemożliwe
24% bardzo trudne
34% łatwe
21% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

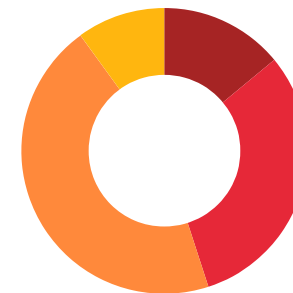
19% niemożliwe
19% bardzo trudne
49% łatwe
13% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

CHŁOPCY

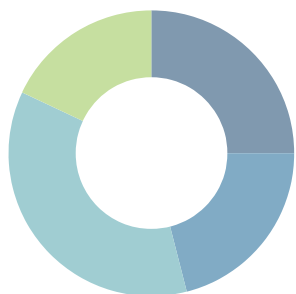
10% niemożliwe
22% bardzo trudne
41% łatwe
27% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

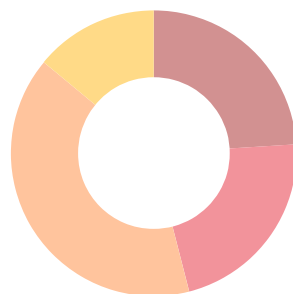
14% niemożliwe
31% bardzo trudne
45% łatwe
10% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY

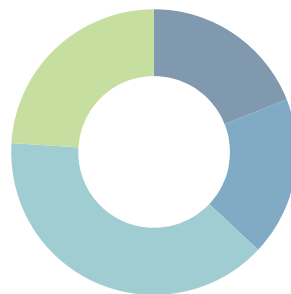
25% niemożliwe
21% bardzo trudne
36% łatwe
18% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

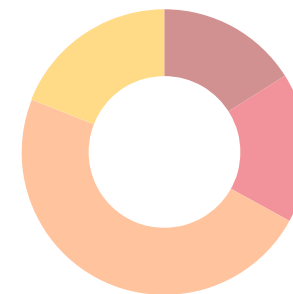
24% niemożliwe
22% bardzo trudne
40% łatwe
14% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY

19% niemożliwe
18% bardzo trudne
39% łatwe
24% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

16% niemożliwe
17% bardzo trudne
48% łatwe
19% bardzo łatwe

2014

2015

Pytanie 13.

Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie wódki, gdybyś tego chciał/chciała?

- a) niemożliwe,
- b) bardzo trudne,
- c) łatwe,
- d) bardzo łatwe.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

24% niemożliwe
25% bardzo trudne
33% łatwe
18% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

28% niemożliwe
23% bardzo trudne
29% łatwe
20% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

CHŁOPCY

15% niemożliwe
18% bardzo trudne
37% łatwe
30% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

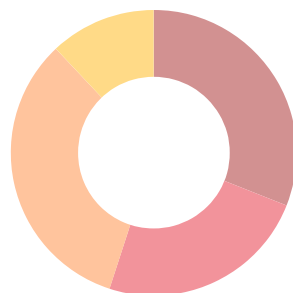
26% niemożliwe
19% bardzo trudne
43% łatwe
12% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY

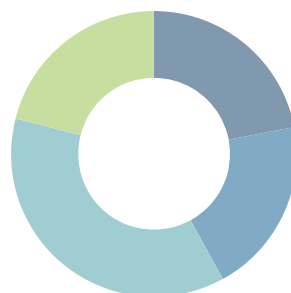
30% niemożliwe
23% bardzo trudne
31% łatwe
16% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

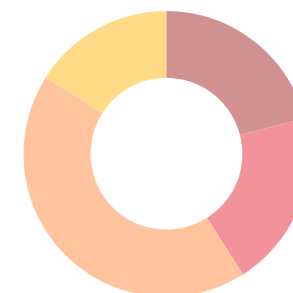
31% niemożliwe
24% bardzo trudne
33% łatwe
12% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY

22% niemożliwe
20% bardzo trudne
37% łatwe
21% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

21% niemożliwe
20% bardzo trudne
43% łatwe
16% bardzo łatwe

2014

2015

Pytanie 14.

Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników pije alkohol przynajmniej raz w miesiącu?

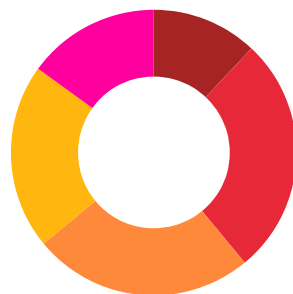
- a) mniej niż 10%,
- b) pomiędzy 10% a 25%,
- c) około połowa,
- d) większość,
- e) nie wiem.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

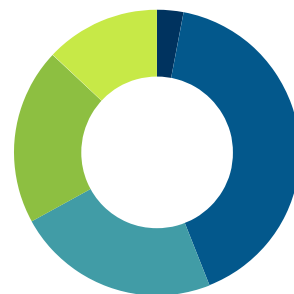
CHŁOPCY

15% mniej niż 10%
20% pomiędzy 10% a 25%
18% około połowa
29% większość
18% nie wiem

DZIEWCZYNKI

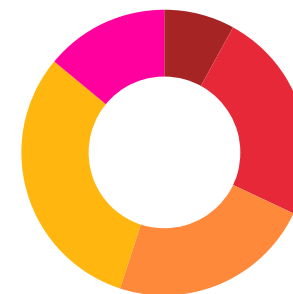
12% mniej niż 10%
27% pomiędzy 10% a 25%
25% około połowa
21% większość
15% nie wiem

CHŁOPCY

3% mniej niż 10%
41% pomiędzy 10% a 25%
23% około połowa
20% większość
13% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

DZIEWCZYNKI

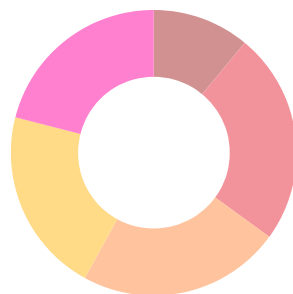
8% mniej niż 10%
24% pomiędzy 10% a 25%
23% około połowa
31% większość
14% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

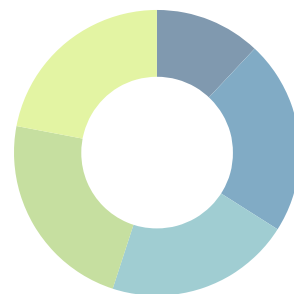
CHŁOPCY

16% mniej niż 10%
23% pomiędzy 10% a 25%
17% około połowa
17% większość
27% nie wiem

DZIEWCZYNKI

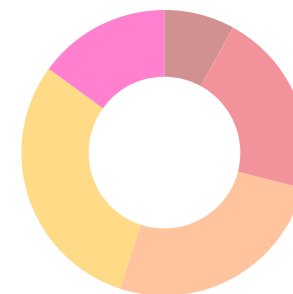
11% mniej niż 10%
24% pomiędzy 10% a 25%
23% około połowa
21% większość
21% nie wiem

CHŁOPCY

12% mniej niż 10%
22% pomiędzy 10% a 25%
21% około połowa
23% większość
22% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

DZIEWCZYNKI

8% mniej niż 10%
21% pomiędzy 10% a 25%
26% około połowa
30% większość
15% nie wiem

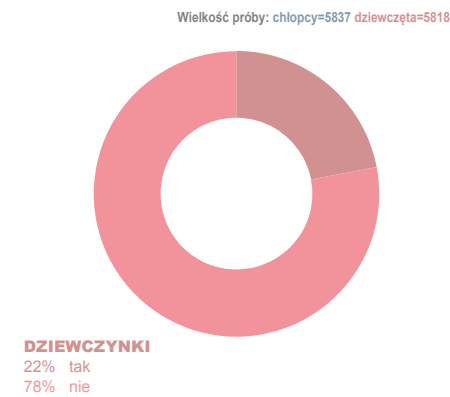
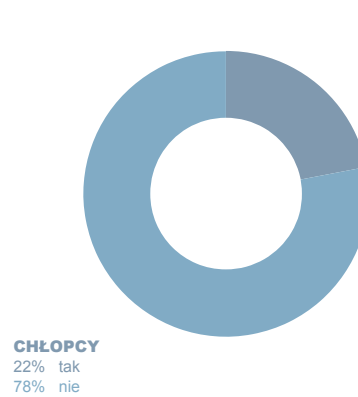
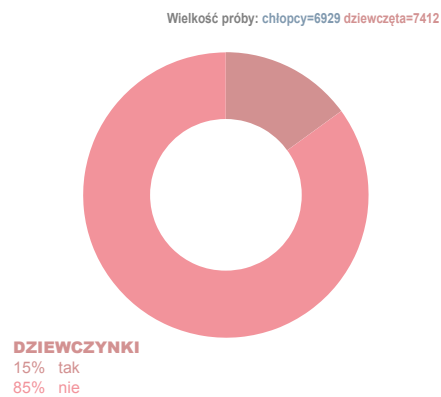
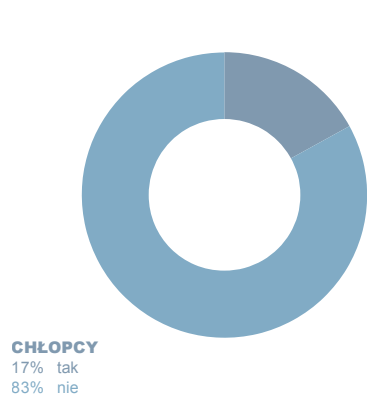
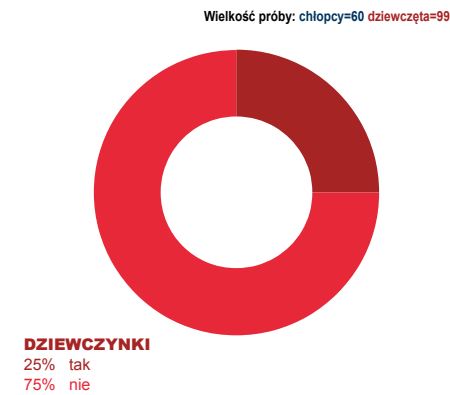
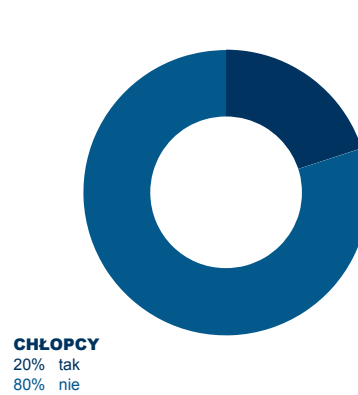
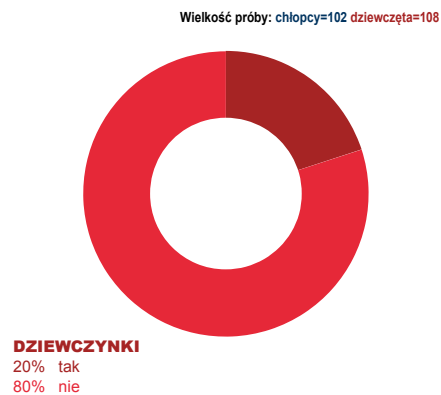
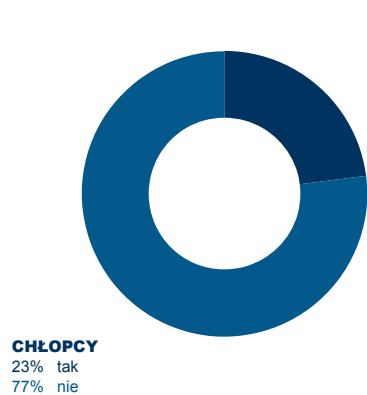
2014

2015

Pytanie 15.

Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń)?

- a) tak,
- b) nie.

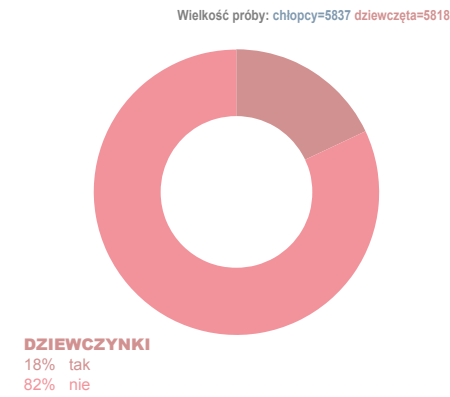
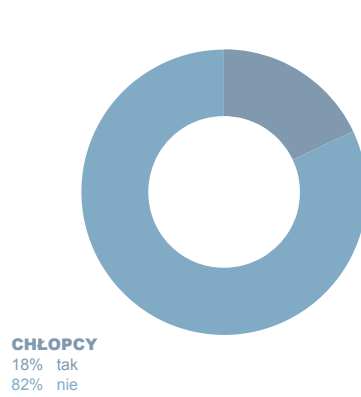
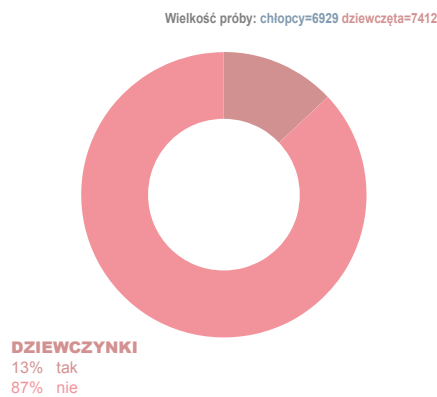
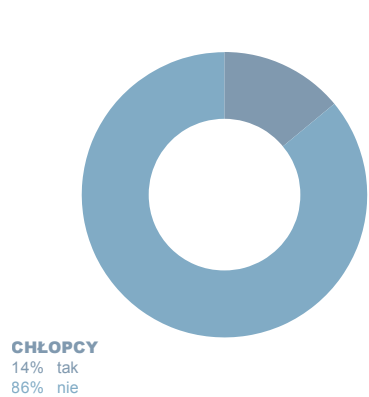
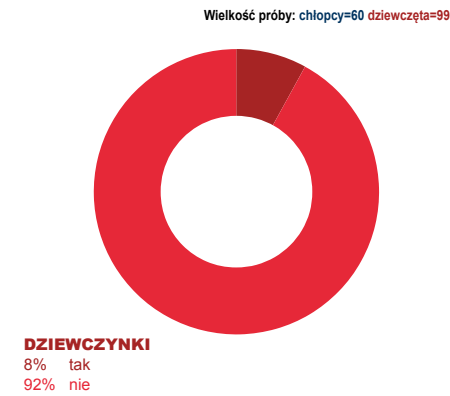
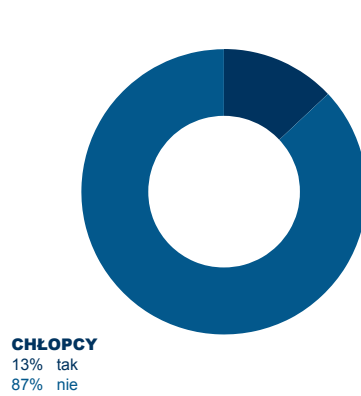
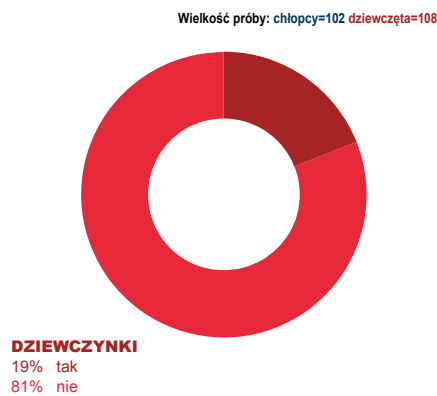
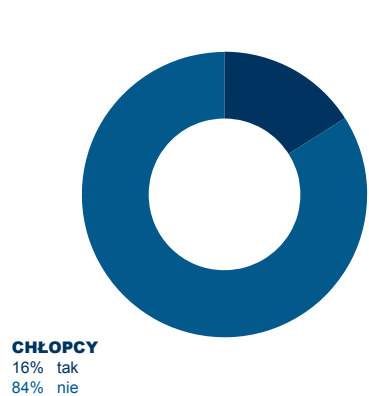
2014

2015

Pytanie 16.

Czy zdarzyło Ci się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń) w ciągu ostatniego roku?

- a) tak,
- b) nie.

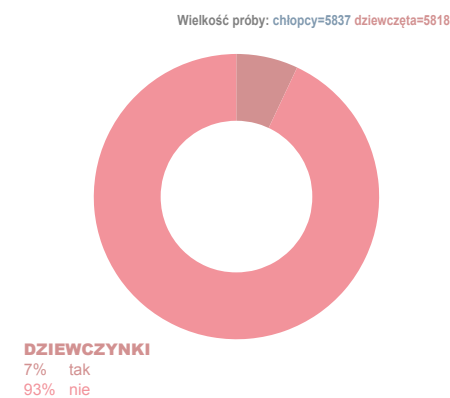
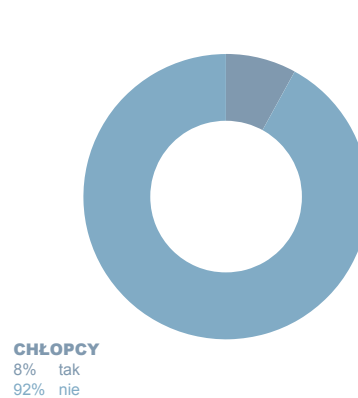
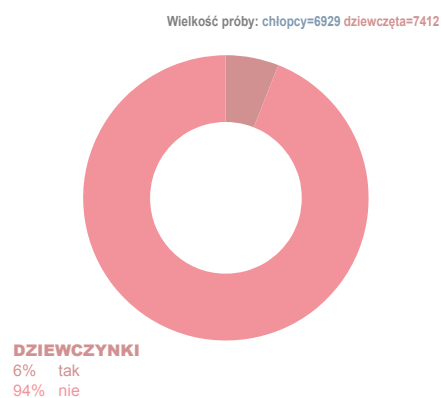
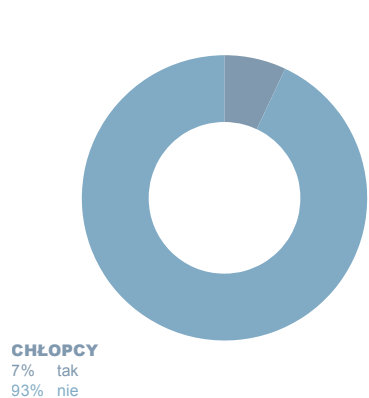
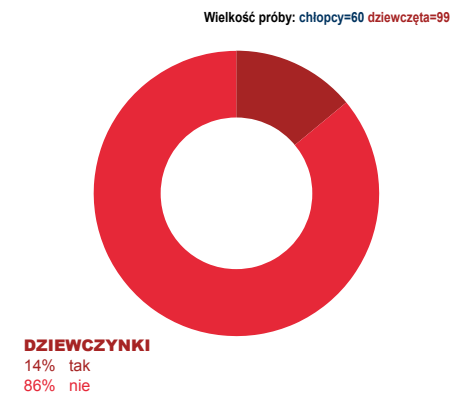
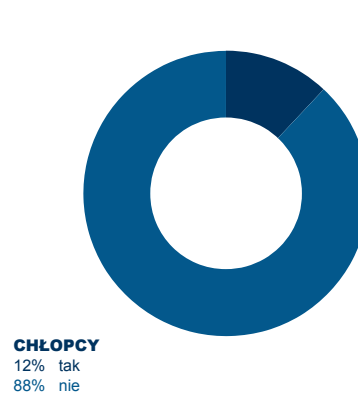
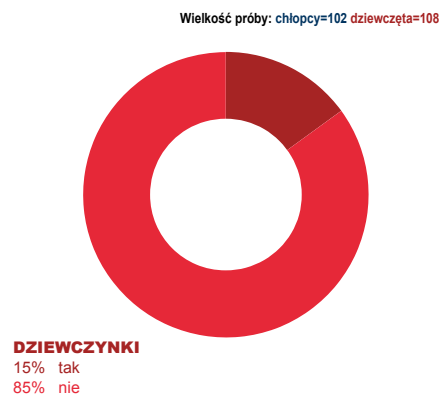
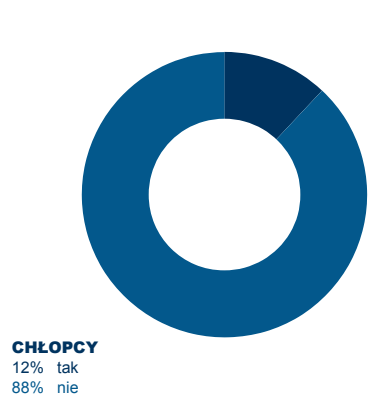
2014

2015

Pytanie 17.

Czy zdarzyło Ci się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń) w ciągu ostatnich 30 dni?

- a) tak,
- b) nie.

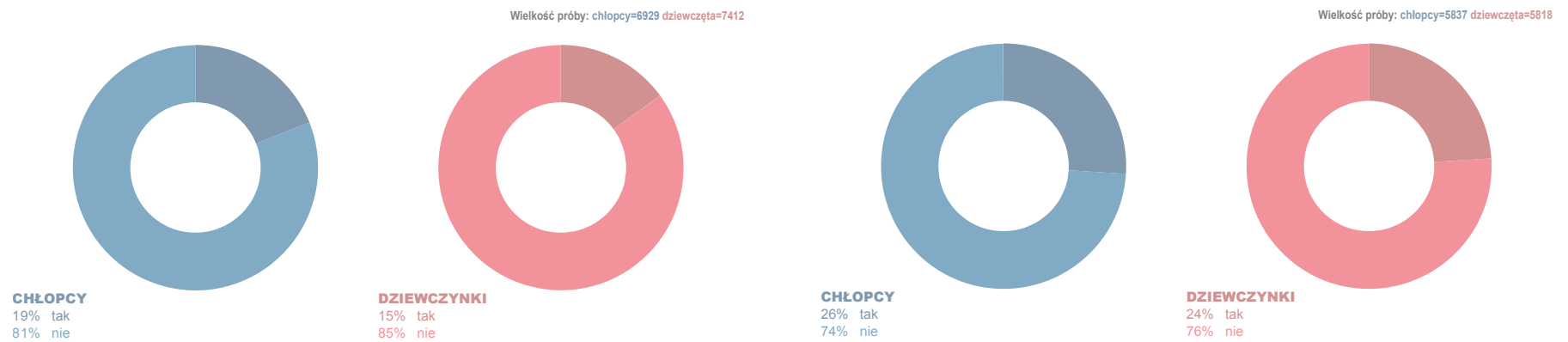
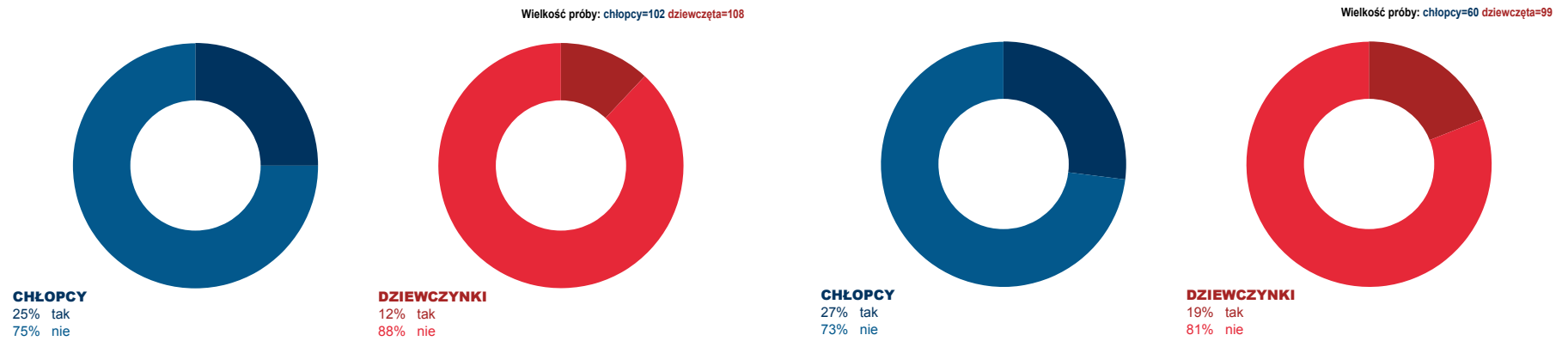
2014

2015

Pytanie 18.

Czy w ciągu ostatniego roku zdarzyło Ci się kupić alkohol dla siebie?

- a) tak,
- b) nie.

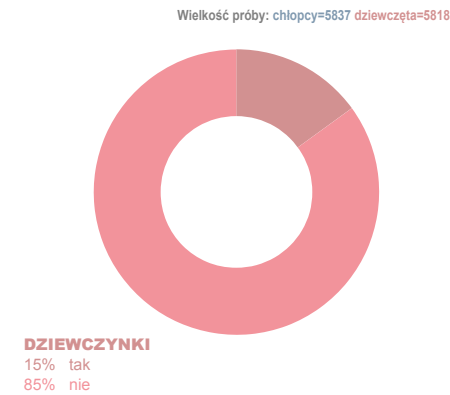
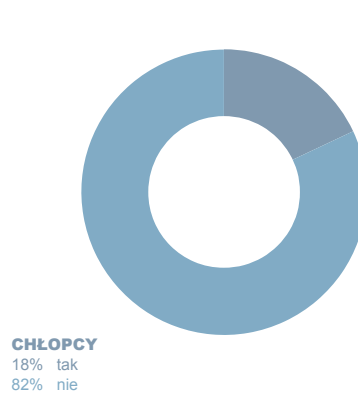
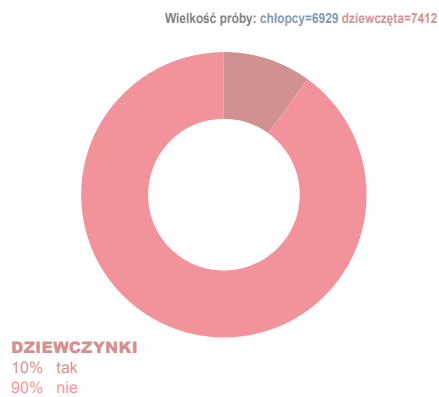
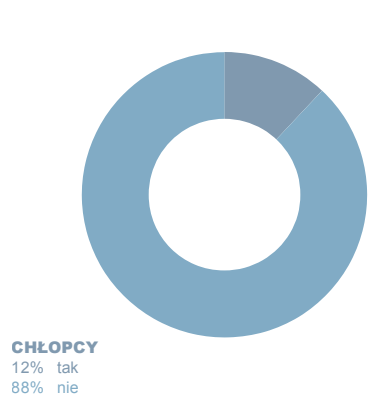
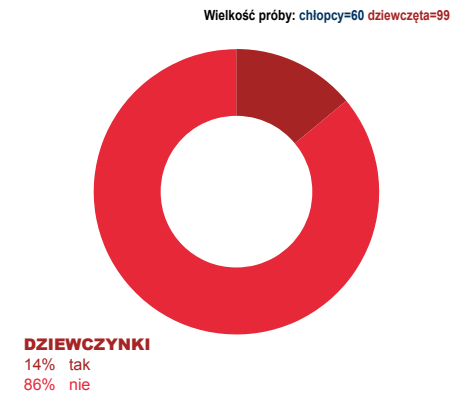
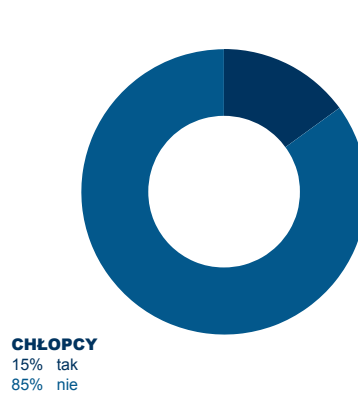
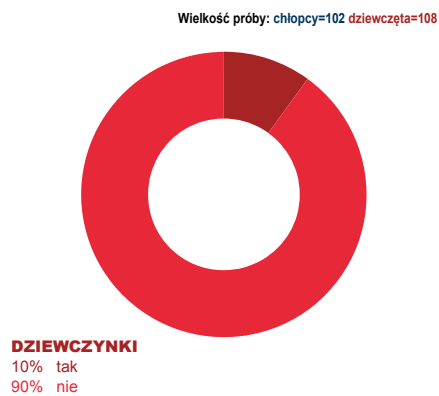
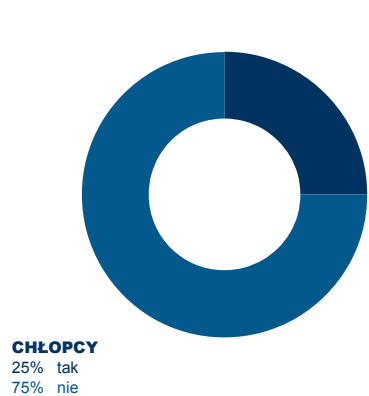
2014

2015

Pytanie 19.

Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło Ci się kupić alkohol dla siebie?

- a) tak,
- b) nie.

2014

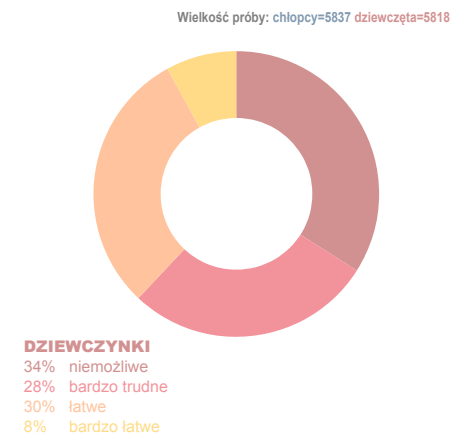
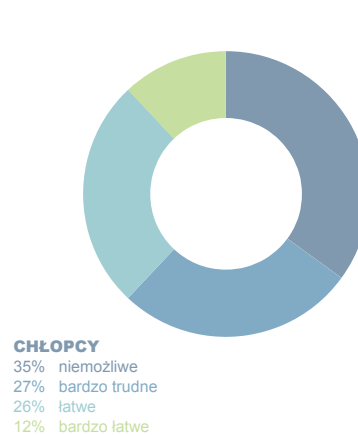
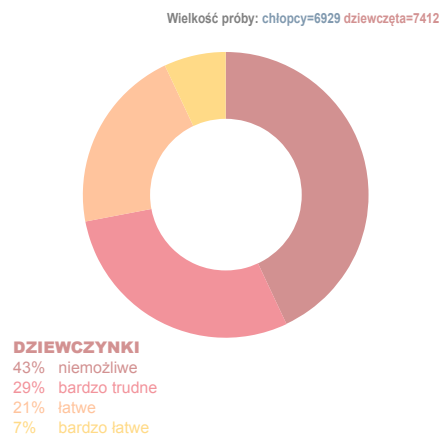
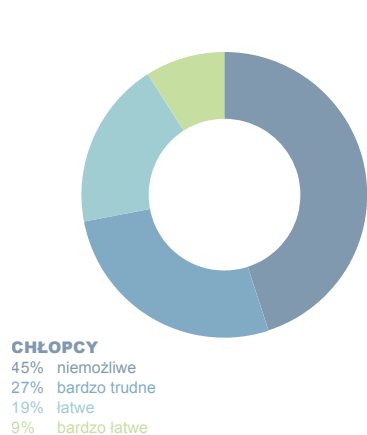
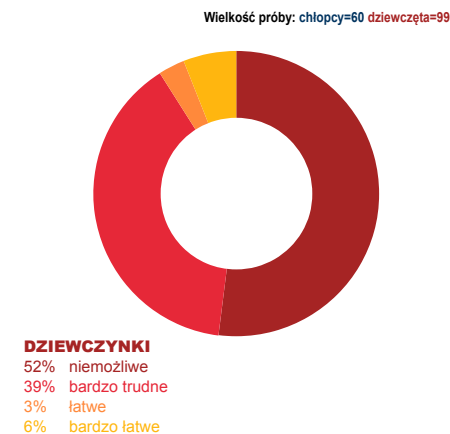
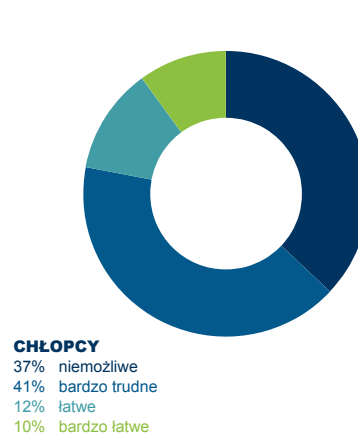
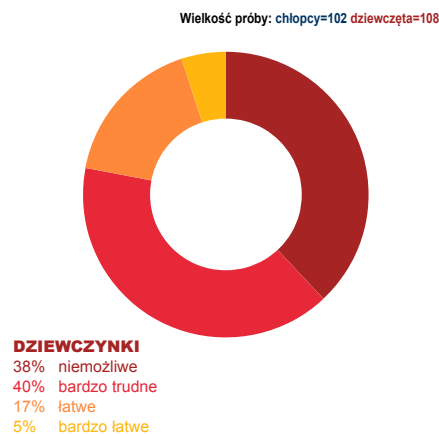
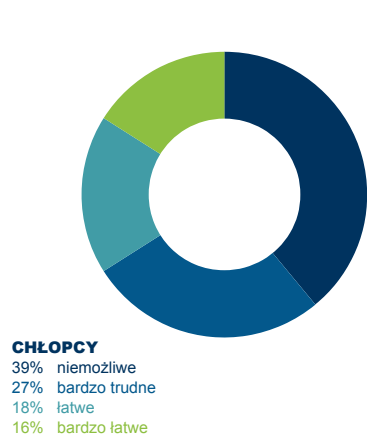
2015

5.4. Palenie marihuany i zażywanie dopalaczy przez gimnazjalistów

Pytanie 20.

Jak sądzisz, jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie marihuany, gdybyś tego chciał/chciała?

- a) niemożliwe,
- b) bardzo trudne,
- c) łatwe,
- d) bardzo łatwe.

2014

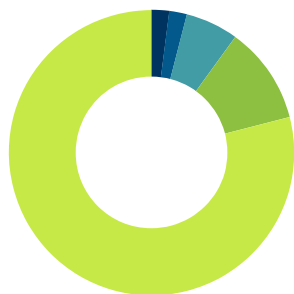
2015

Pytanie 21.

Ile miałeś/miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować marihuany (THC)?

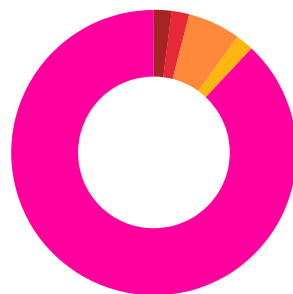
- a) 11 lub mniej,
- b) 12–13,
- c) 14,
- d) nie pamiętam,
- e) nigdy nie próbowałem/próbowałem.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

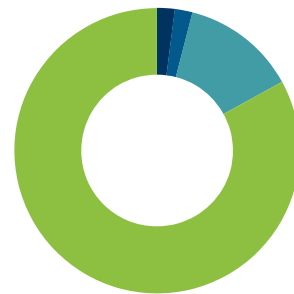
CHŁOPCY

2% 11 lub mniej
2% 12–13
6% 14
11% nie pamiętam
79% nigdy nie próbowałem/próbowałem

DZIEWCZYNKI

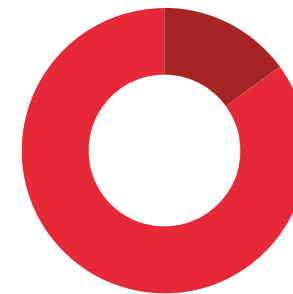
2% 11 lub mniej
2% 12–13
6% 14
2% nie pamiętam
88% nigdy nie próbowałem/próbowałem

CHŁOPCY

2% 12–13
2% 14
13% nie pamiętam
83% nigdy nie próbowałem/próbowałem

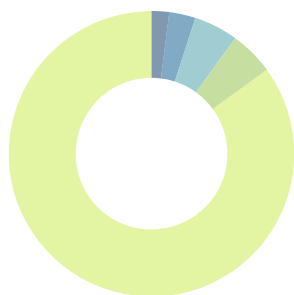
Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

DZIEWCZYNKI

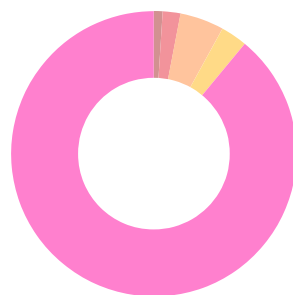
15% nie pamiętam
85% nigdy nie próbowałem/próbowałem

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

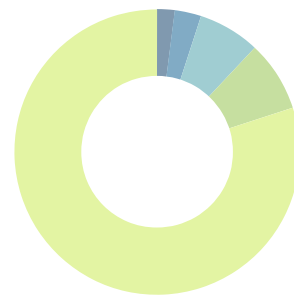
CHŁOPCY

2% 11 lub mniej
3% 12–13
5% 14
5% nie pamiętam
85% nigdy nie próbowałem/próbowałem

DZIEWCZYNKI

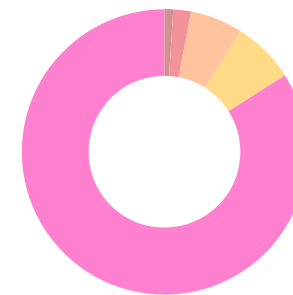
1% 11 lub mniej
2% 12–13
5% 14
3% nie pamiętam
89% nigdy nie próbowałem/próbowałem

CHŁOPCY

2% 11 lub mniej
3% 12–13
7% 14
8% nie pamiętam
80% nigdy nie próbowałem/próbowałem

Wielkość próby: chłopcy=6007 dziewczęta=6010

DZIEWCZYNKI

1% 11 lub mniej
2% 12–13
6% 14
7% nie pamiętam
84% nigdy nie próbowałem/próbowałem

2014

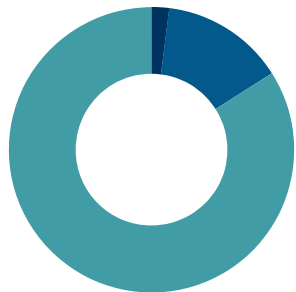
2015

Pytanie 22.

Po raz pierwszy marihuany (THC) spróbowałeś/spróbowałaś:

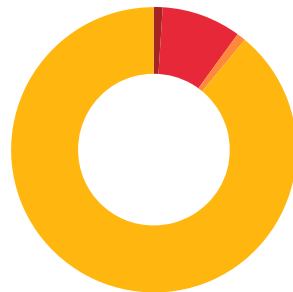
- sam/sama,
- poczęstowali mnie koledzy/koleżanki,
- poczęstowali mnie rodzice,
- poczęstowali mnie inni dorośli,
- podkradłem/podkradłam dorosłym,
- nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC).

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

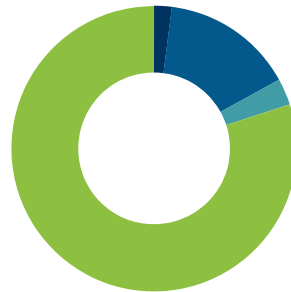
2% sam/sama
14% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
84% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

DZIEWCZYNKI

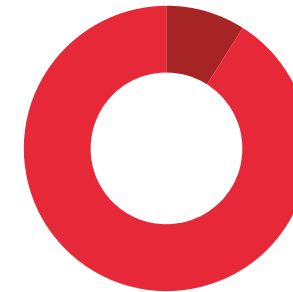
1% sam/sama
9% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie inni dorośli
89% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

CHŁOPCY

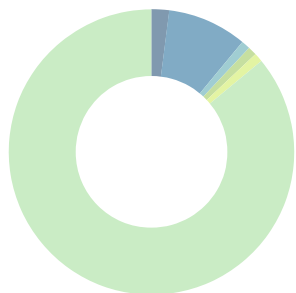
2% sam/sama
15% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
3% poczęstowali mnie inni dorośli
80% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

DZIEWCZYNKI

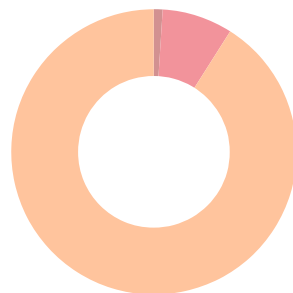
9% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
91% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY

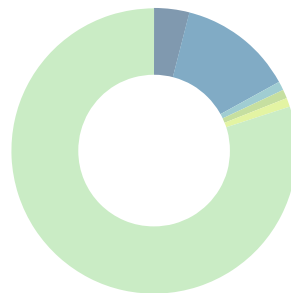
2% sam/sama
9% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
1% poczęstowali mnie inni dorośli
1% podkradłem/podkradłam dorosłym
86% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

DZIEWCZYNKI

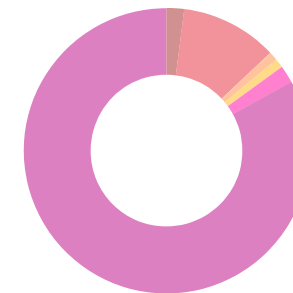
1% sam/sama
8% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
91% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY

4% sam/sama
13% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
1% poczęstowali mnie inni dorośli
1% podkradłem/podkradłam dorosłym
80% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

DZIEWCZYNKI

2% sam/sama
11% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
1% poczęstowali mnie inni dorośli
2% podkradłem/podkradłam dorosłym
83% nigdy nie próbowałem/próbowałam marihuany (THC)

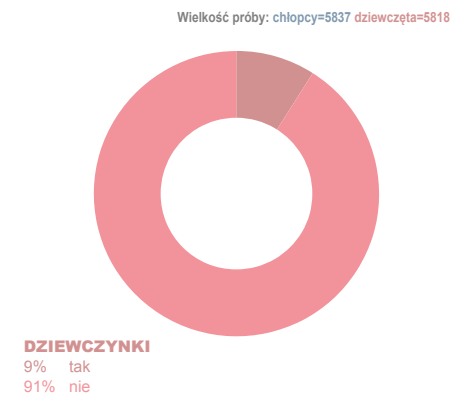
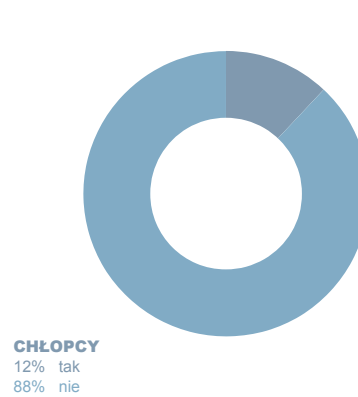
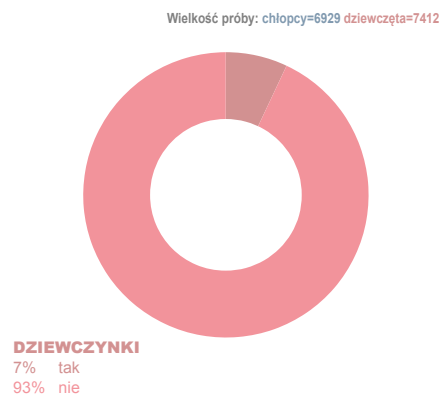
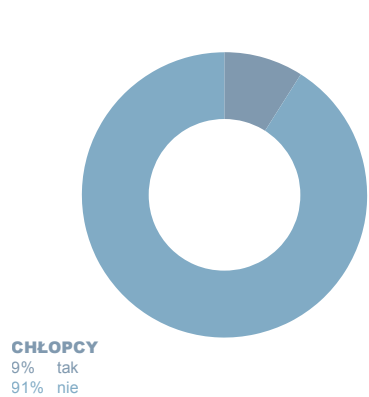
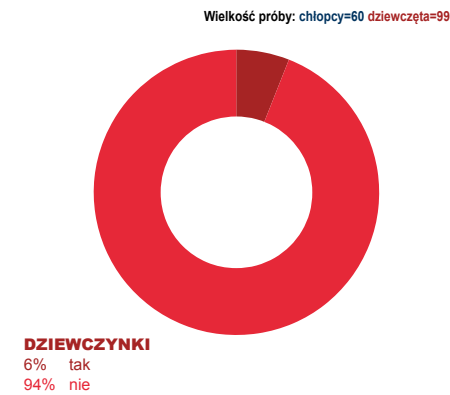
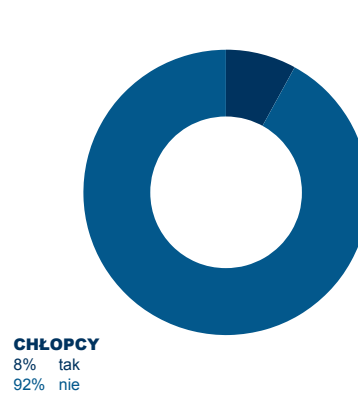
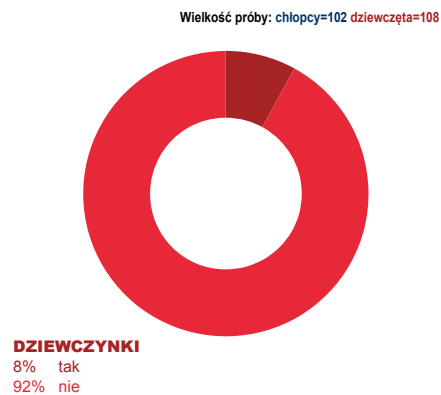
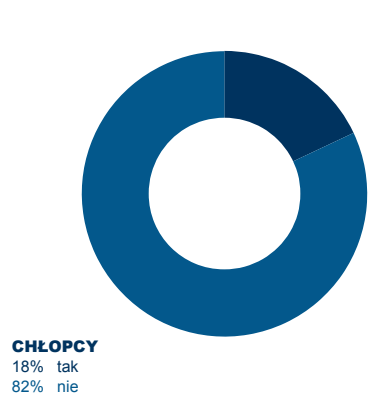
2014

2015

Pytanie 23.

Czy paliteś/paliłaś marihuanę (THC) w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

- a) tak,
- b) nie.

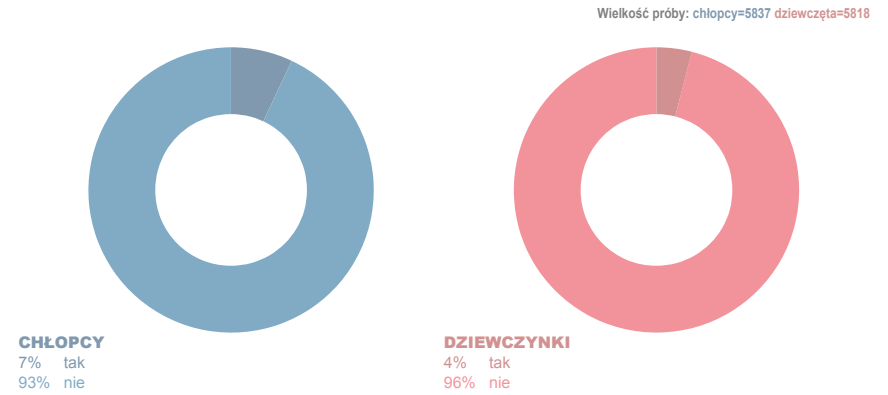
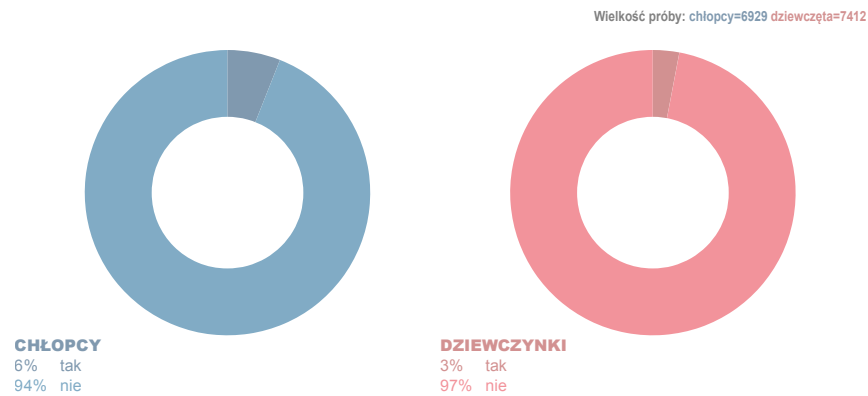
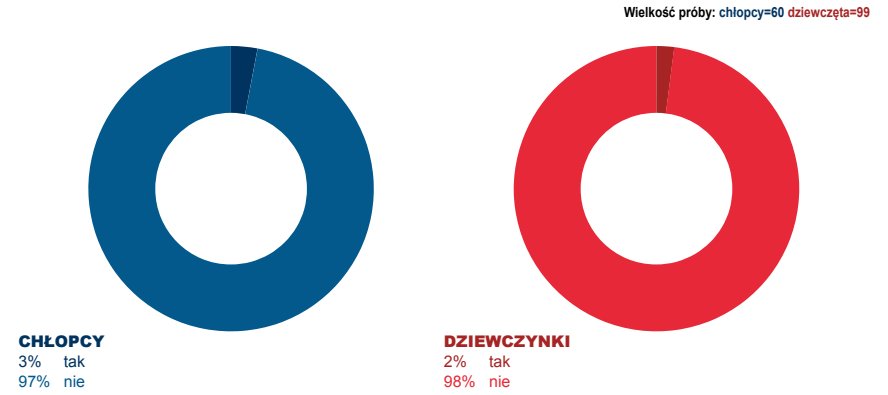
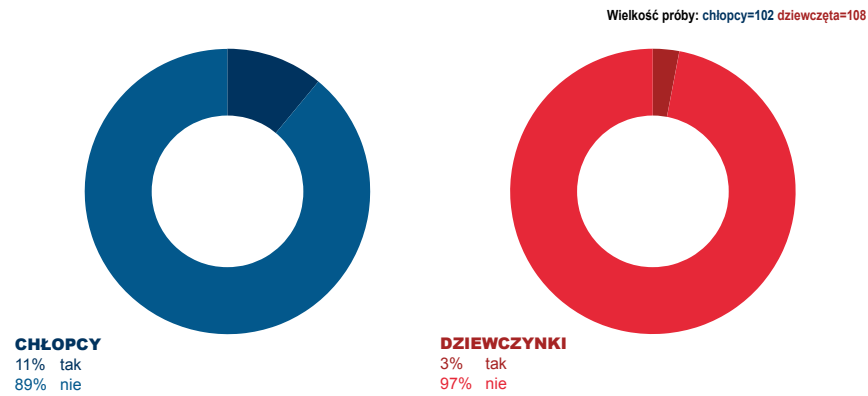
2014

2015

Pytanie 24.

Czy paliteś/paliłaś marihuanę (THC)w ciągu ostatnich 30 dni?

- a) tak,
- b) nie.

2014

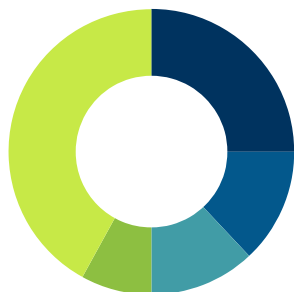
2015

Pytanie 25.

Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników paliło marihuanę przynajmniej raz w życiu?

- a) mniej niż 10%,
- b) pomiędzy 10% a 25%,
- c) około połowa,
- d) większość.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY
 25% mniej niż 10%
 13% pomiędzy 10% a 25%
 12% około połowa
 8% większość
 42% nie wiem

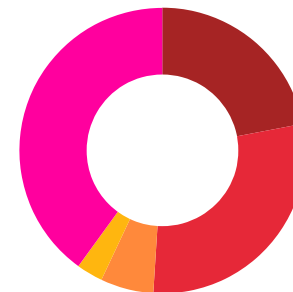

DZIEWCZYNKI
 37% mniej niż 10%
 19% pomiędzy 10% a 25%
 13% około połowa
 31% nie wiem

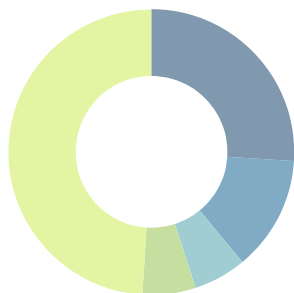
CHŁOPCY
 34% mniej niż 10%
 27% pomiędzy 10% a 25%
 12% około połowa
 2% większość
 25% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

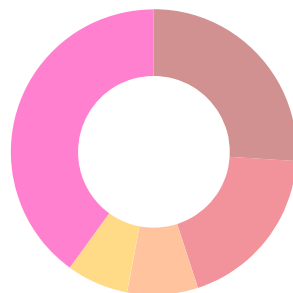

DZIEWCZYNKI
 22% mniej niż 10%
 29% pomiędzy 10% a 25%
 6% około połowa
 3% większość
 40% nie wiem

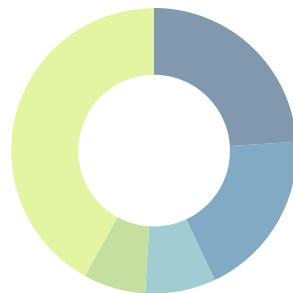
Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY
 26% mniej niż 10%
 13% pomiędzy 10% a 25%
 6% około połowa
 6% większość
 49% nie wiem

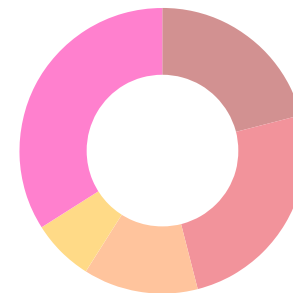

DZIEWCZYNKI
 26% mniej niż 10%
 19% pomiędzy 10% a 25%
 8% około połowa
 7% większość
 40% nie wiem

CHŁOPCY
 24% mniej niż 10%
 19% pomiędzy 10% a 25%
 8% około połowa
 7% większość
 42% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

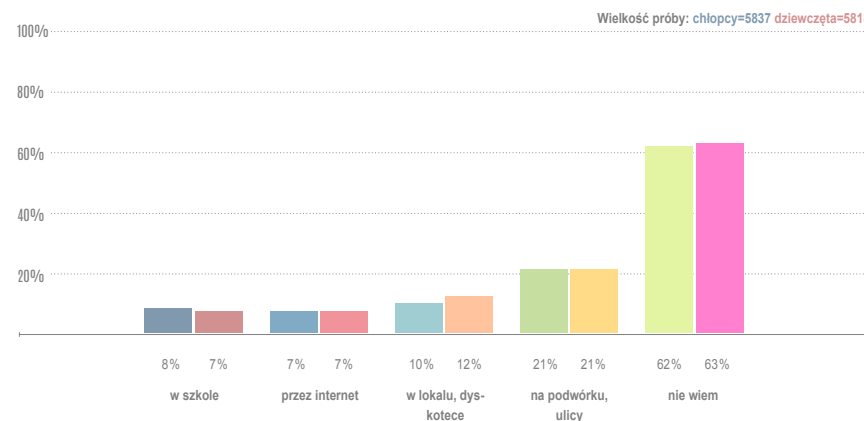
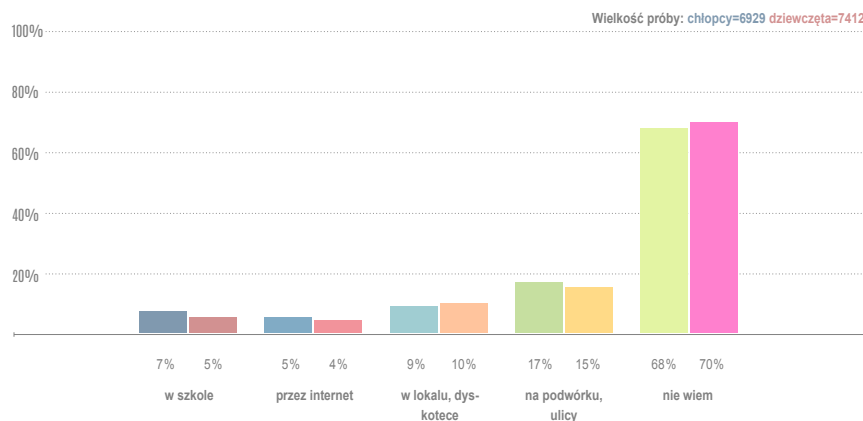
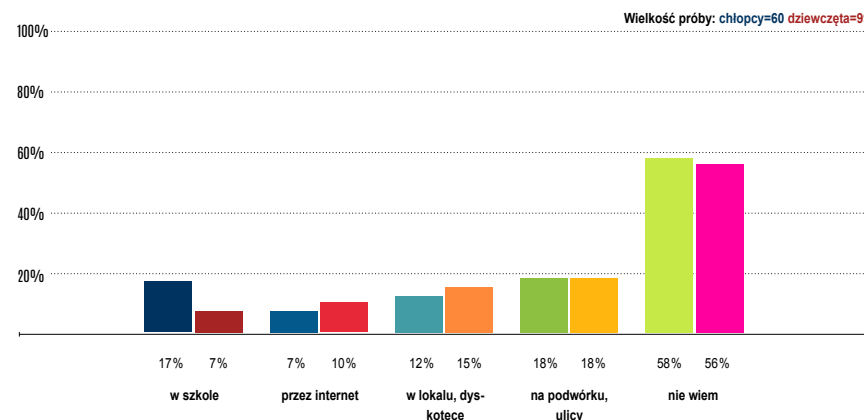
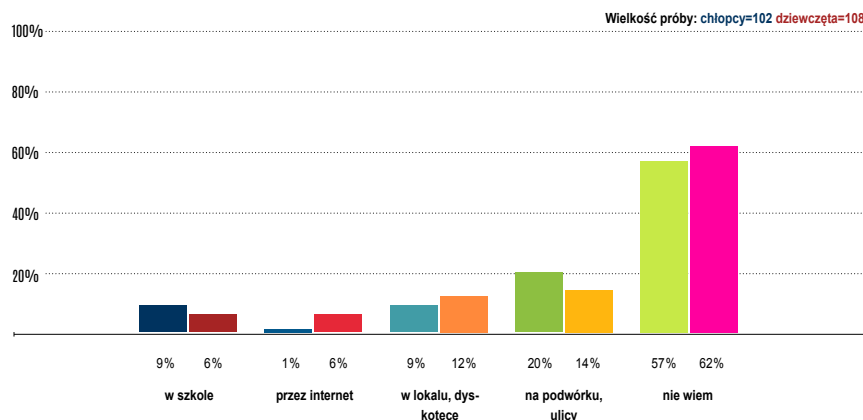

DZIEWCZYNKI
 21% mniej niż 10%
 25% pomiędzy 10% a 25%
 13% około połowa
 7% większość
 34% nie wiem

Pytanie 26.

Gdzie, Twoim zdaniem, najłatwiej kupić (zdobyć) marihuanę?

- a) w szkole,
- b) przez internet,
- c) w lokalu, dyskoteci,
- d) na podwórku, ulicy,
- e) nie wiem, nie próbowałem/próbowałam.

2014

2015

Pytanie 27.

Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie dopalaczy, gdybyś tego chciał/chciała?

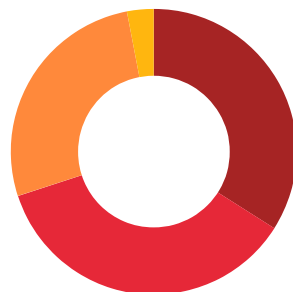
- a) niemożliwe,
- b) bardzo trudne,
- c) łatwe,
- d) bardzo łatwe.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

41% niemożliwe
33% bardzo trudne
14% łatwe
12% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

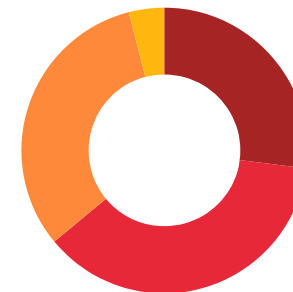
34% niemożliwe
36% bardzo trudne
27% łatwe
3% bardzo łatwe

CHŁOPCY

30% niemożliwe
38% bardzo trudne
22% łatwe
10% bardzo łatwe

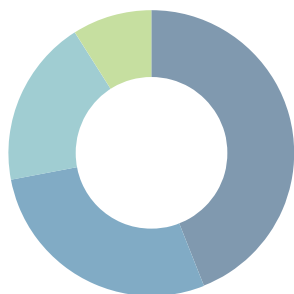
Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

DZIEWCZYNKI

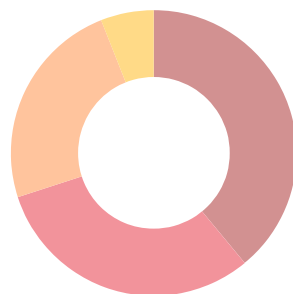
27% niemożliwe
37% bardzo trudne
32% łatwe
4% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

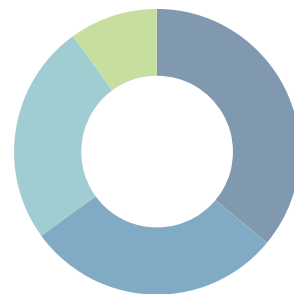
CHŁOPCY

44% niemożliwe
28% bardzo trudne
19% łatwe
9% bardzo łatwe

DZIEWCZYNKI

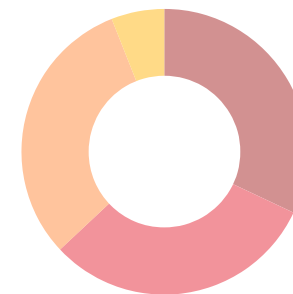
39% niemożliwe
31% bardzo trudne
24% łatwe
6% bardzo łatwe

CHŁOPCY

36% niemożliwe
29% bardzo trudne
25% łatwe
10% bardzo łatwe

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

DZIEWCZYNKI

32% niemożliwe
31% bardzo trudne
31% łatwe
6% bardzo łatwe

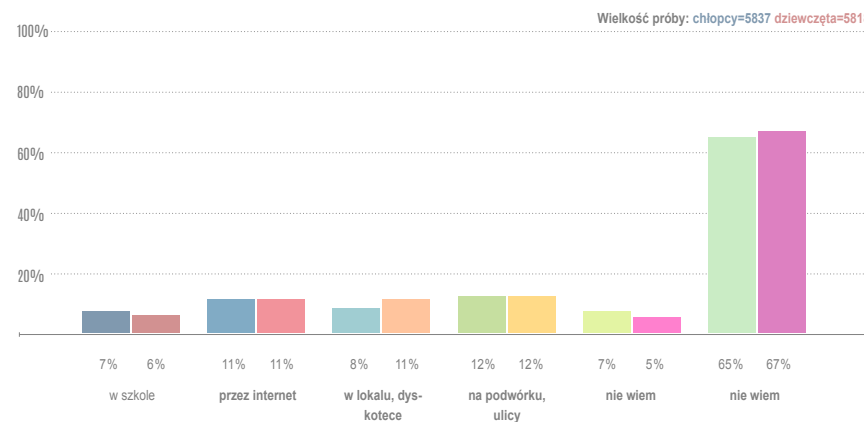
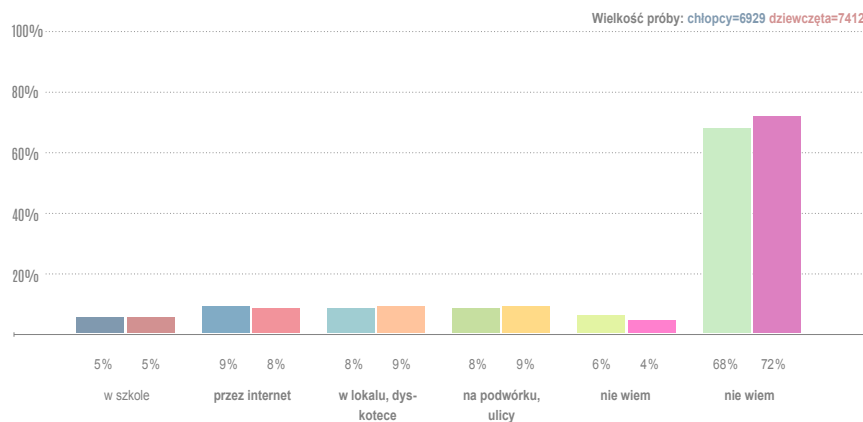
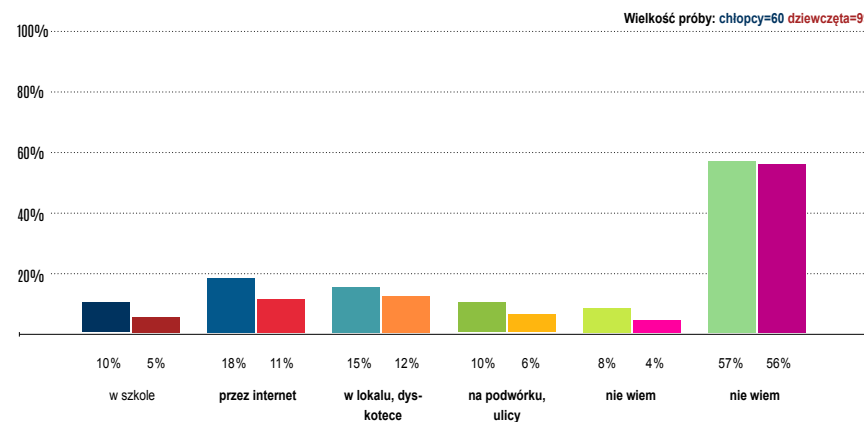
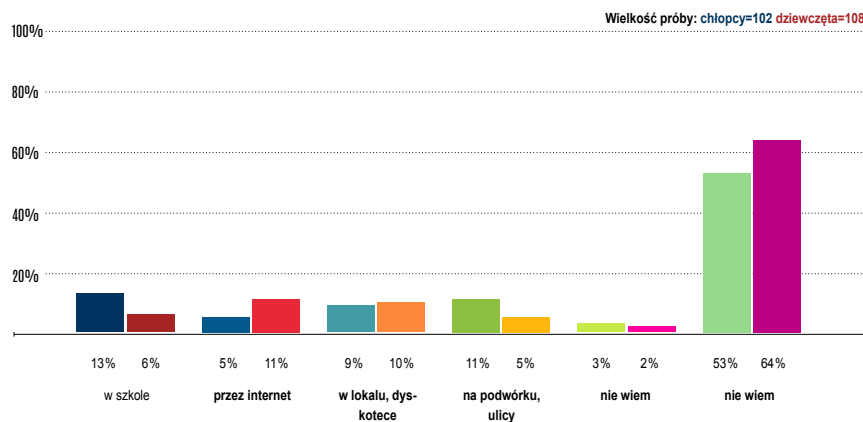
2014

2015

Pytanie 28.

Gdzie, Twoim zdaniem, najłatwiej kupić (zdobyć) dopalacze?

- a) w szkole,
- b) przez internet,
- c) w lokalu, dyskotecie,
- d) na podwórku, ulicy,
- e) w sklepie kolekcjonerskim,
- f) nie wiem, nie próbowałem/próbowałam.

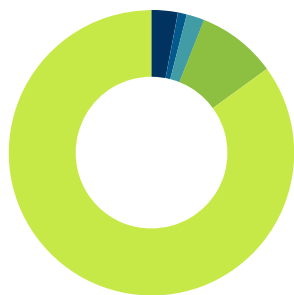

Pytanie 29.

Ile miałeś/miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować dopalaczy?

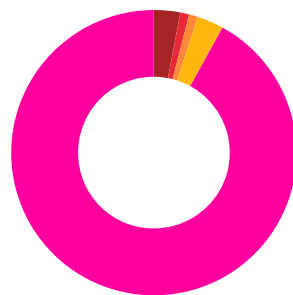
- a) 11 lub mniej,
- b) 12–13,
- c) 14,
- d) nie pamiętam,
- e) nigdy nie próbowałem/próbowałam.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

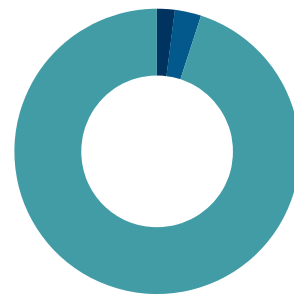
CHŁOPCY

3% 11 lub mniej
1% 12–13
2% 14
9% nie pamiętam
85% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

DZIEWCZYNKI

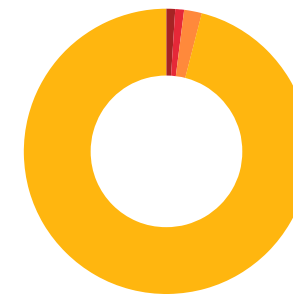
3% 11 lub mniej
1% 12–13
1% 14
3% nie pamiętam
92% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

CHŁOPCY

2% 11 lub mniej
3% 12–13
3% 14
95% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

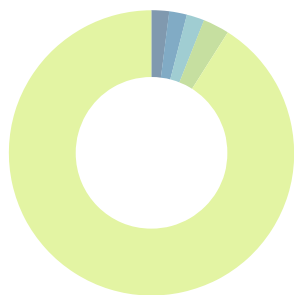
Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

DZIEWCZYNKI

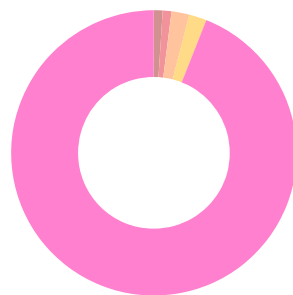
1% 11 lub mniej
1% 12–13
1% 14
2% nie pamiętam
96% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

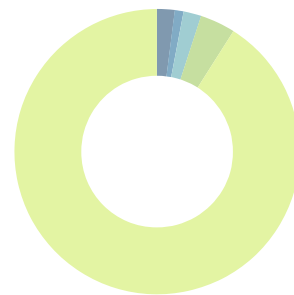
CHŁOPCY

2% 11 lub mniej
2% 12–13
2% 14
3% nie pamiętam
91% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

DZIEWCZYNKI

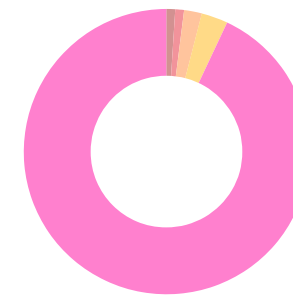
1% 11 lub mniej
1% 12–13
2% 14
2% nie pamiętam
94% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

CHŁOPCY

2% 11 lub mniej
1% 12–13
2% 14
4% nie pamiętam
91% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

DZIEWCZYNKI

1% 11 lub mniej
1% 12–13
2% 14
3% nie pamiętam
93% nigdy nie próbowałem/spróbowałam

2014

2015

Pytanie 30.

Po raz pierwszy dopalaczy spróbowałeś/spróbowałaś:

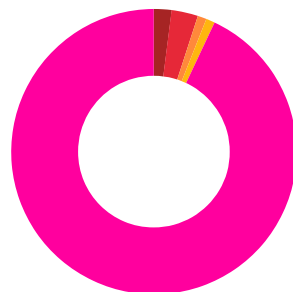
- sam/sama,
- poczęstowali mnie koledzy/koleżanki,
- poczęstowali mnie rodzice,
- poczęstowali mnie inni dorośli,
- podkrałem/podkrałam dorosłym,
- nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

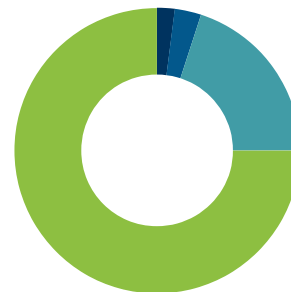
CHŁOPCY

4% sam/sama
2% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
2% poczęstowali mnie inni dorośli
83% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

DZIEWCZYNKI

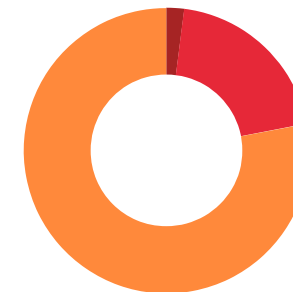
2% sam/sama
3% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
1% poczęstowali mnie inni dorośli
93% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

CHŁOPCY

2% sam/sama
3% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
20% podkrałem/podkrałam dorosłym
75% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

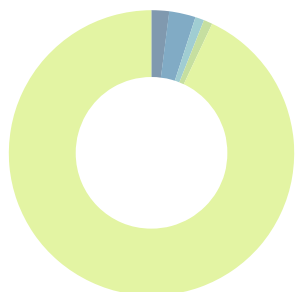
Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

DZIEWCZYNKI

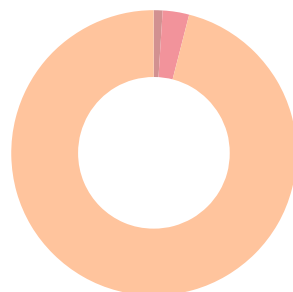
2% sam/sama
20% podkrałem/podkrałam dorosłym
78% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

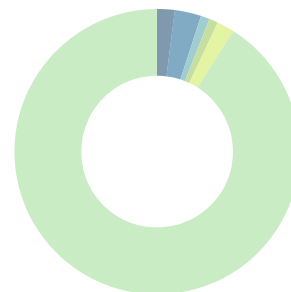
CHŁOPCY

2% sam/sama
3% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
1% poczęstowali mnie inni dorośli
93% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

DZIEWCZYNKI

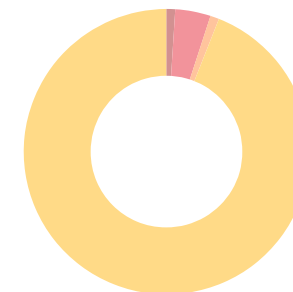
1% sam/sama
3% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
96% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

CHŁOPCY

2% sam/sama
3% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% poczęstowali mnie rodzice
1% poczęstowali mnie inni dorośli
2% podkrałem/podkrałam dorosłym
91% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

DZIEWCZYNKI

1% sam/sama
4% poczęstowali mnie koledzy/koleżanki
1% podkrałem/podkrałam dorosłym
94% nigdy nie próbowałem/próbowałam dopalaczy

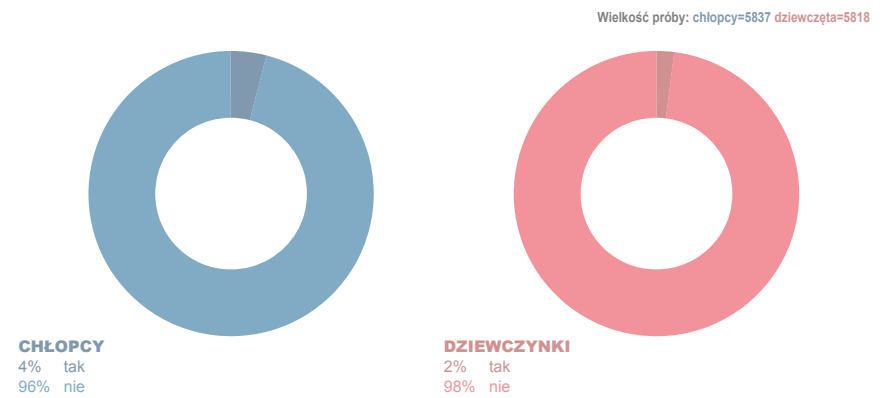
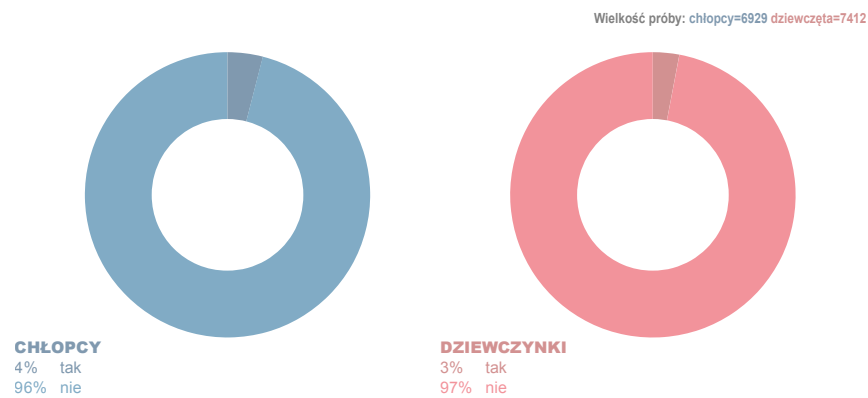
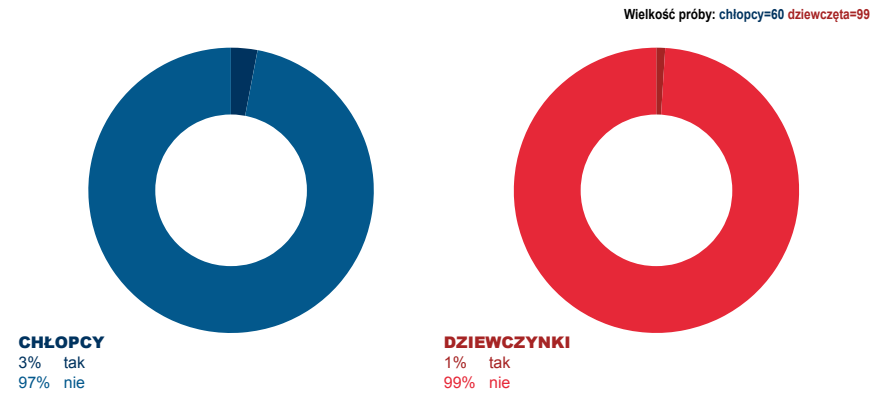
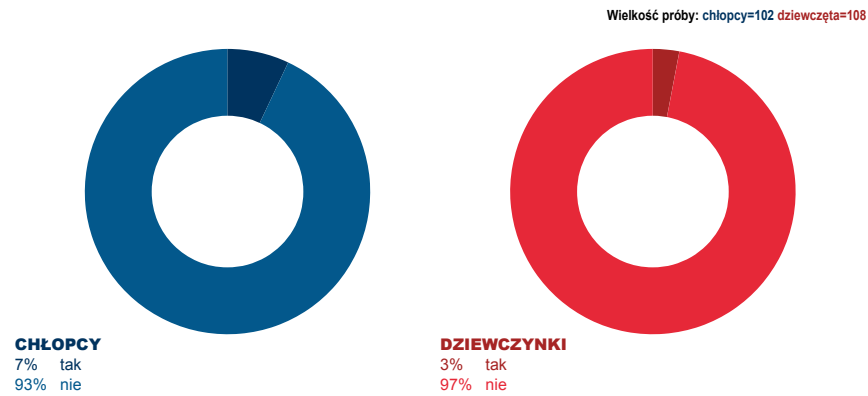
2014

2015

Pytanie 31.

Czy zażywałeś/zażywałaś dopalacze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

- a) tak,
- b) nie.

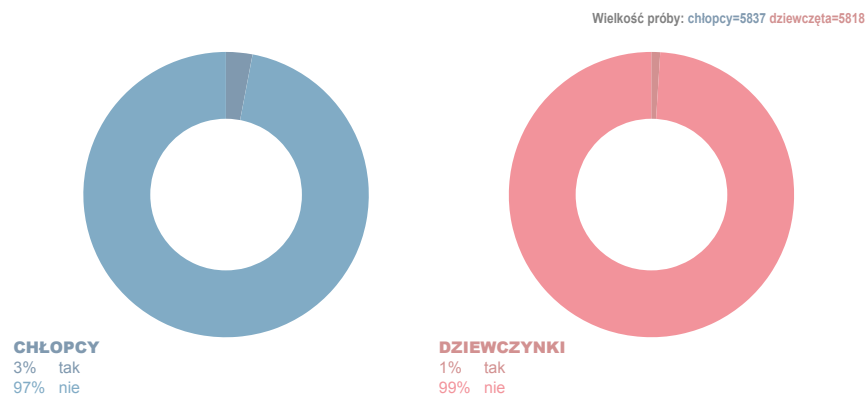
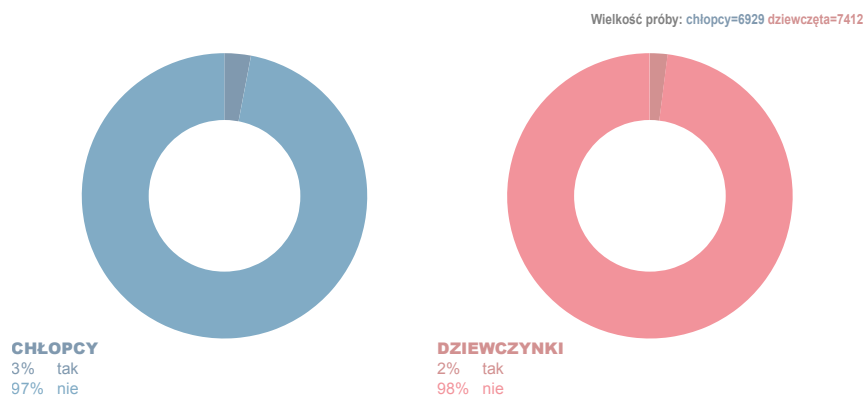
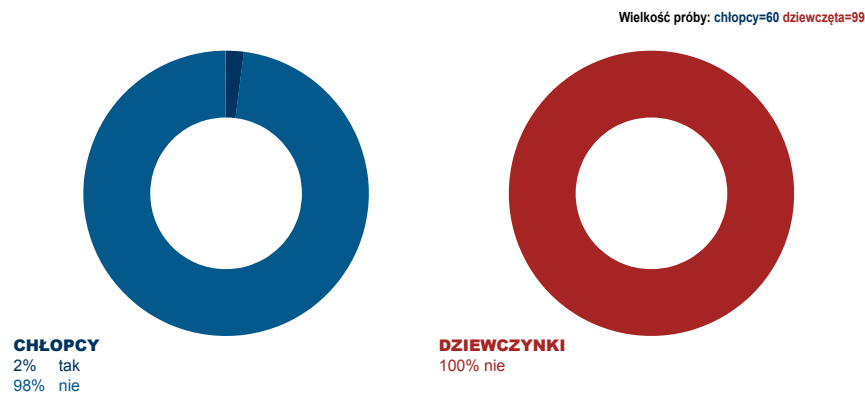
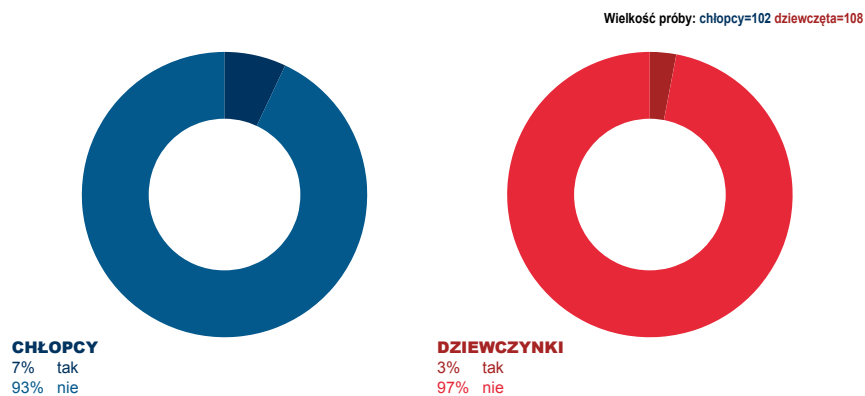
2014

2015

Pytanie 32.

Czy zażywałeś/zażywałaś dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?

- a) tak,
- b) nie.

2014

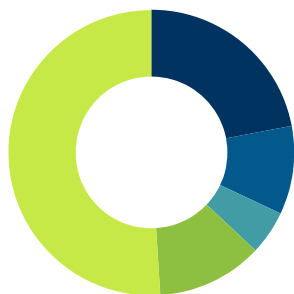
2015

Pytanie 33.

Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników próbowało dopalaczy przynajmniej raz w życiu?

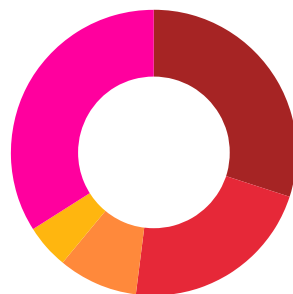
- a) mniej niż 10%,
- b) pomiędzy 10% a 25%,
- c) około połowa,
- d) większość.

Wielkość próby: chłopcy=102 dziewczęta=108

CHŁOPCY

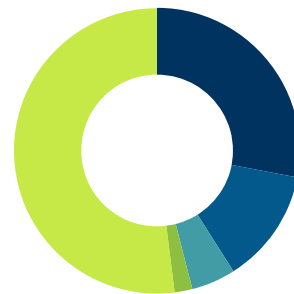
22% mniej niż 10%
10% pomiędzy 10% a 25%
5% około połowa
12% większość
51% nie wiem

DZIEWCZYNKI

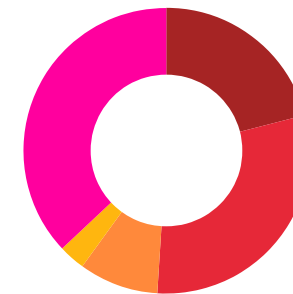
30% mniej niż 10%
22% pomiędzy 10% a 25%
9% około połowa
5% większość
34% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=60 dziewczęta=99

CHŁOPCY

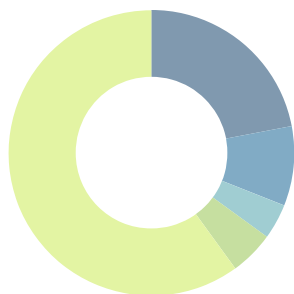
28% mniej niż 10%
13% pomiędzy 10% a 25%
5% około połowa
2% większość
52% nie wiem

DZIEWCZYNKI

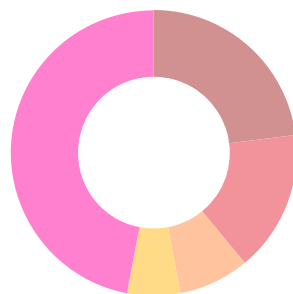
21% mniej niż 10%
30% pomiędzy 10% a 25%
9% około połowa
3% większość
37% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=6929 dziewczęta=7412

CHŁOPCY

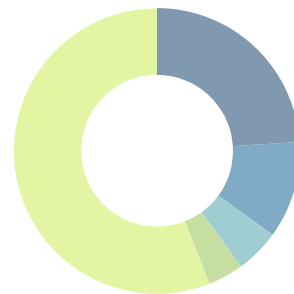
22% mniej niż 10%
9% pomiędzy 10% a 25%
4% około połowa
5% większość
60% nie wiem

DZIEWCZYNKI

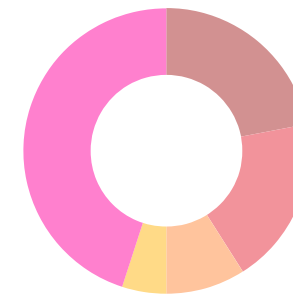
23% mniej niż 10%
16% pomiędzy 10% a 25%
8% około połowa
6% większość
47% nie wiem

Wielkość próby: chłopcy=5837 dziewczęta=5818

CHŁOPCY

24% mniej niż 10%
11% pomiędzy 10% a 25%
5% około połowa
4% większość
56% nie wiem

DZIEWCZYNKI

22% mniej niż 10%
19% pomiędzy 10% a 25%
9% około połowa
5% większość
45% nie wiem

2014

2015

6. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Podsumowując rozważania na temat związany z paleniem przez młodzież papierosów, pić alkoholu oraz paleniem marihuany i zażywaniem dopalaczy należy stwierdzić, że papierosy nadal stanowią problem, który jest kumulowany przez alkohol i narkotyki. Badani uczniowie najczęściej sięgają po papierosa w okresie przejściowym ze szkoły podstawowej do gimnazjum. Podobnie jest z sięganiem po alkohol i narkotyki i dopalacze.

Warto podkreślić, że najczęściej badani uczniowie są zachęceni do zażywania tych szkodliwych substancji przez swoich kolegów lub koleżanki. Dotyczy to wszystkich sfer, zarówno palenia papierosów, picia alkoholu, jak również palenia marihuany i zażywania dopalaczy, chociaż uczniowie, głównie szkoły podstawowej, podkreślają, że pierwszym alkoholem poczęstowali ich rodzice. Nie bez znaczenia pozostaje fakt przystówiowej lampki szampana w noc sylwestrową. Być może staje się to przyzwoleniem dla młodych, wchodzących w życie ludzi.

Podjęć kolejne badania nad młodzieżą w kontekście zażywania substancji psychoaktywnych należy zastanowić się nad problemem grupy odniesienia i wpływu, jaki wywiera on na podejmowane przez młodzież decyzje związane z sięgnięciem po alkohol, narkotyki i papierosy. Młodzi ludzie częściej wskazują, że „ktoś coś robi” niż sami dostrzegają ten problem u siebie. Stawiając w korespondencji skalę tych niebezpiecznych, dla zdrowia i życia młodych ludzi, zachowań z opinią o swojej grupie odniesienia należy stwierdzić, że dużą rolę może ogrywać opinia badanych. Mianowicie, większy jest odsetek młodzieży przekonanej o tym, że ich rówieśnicy zażywają te niebezpieczne dla ich zdrowia substancje niż odsetek badanych faktycznie je zażywających. Może to skłonić młodego człowieka do postawienia pierwszego kroku w kierunku uzależnienia lub też utraty zdrowia i życia.

Warto też zwrócić uwagę, że jakkolwiek wśród badanej młodzieży rośnie wiedza na temat negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych, to rośnie też przekonanie o łatwej ich dostępności. W tym miejscu należy podjąć

zdecydowane kroki w kierunku rozwiązania problemu dostępności dla młodego człowieka nie tylko papierosów i alkoholu, ale też marihuany i dopalaczy. Zgodnie z deklaracjami badani nie napotykają na duże problemy z zakupem tych substancji, chociaż sprzedaż alkoholu i papierosów osobom do 18 roku życia jest w Polsce zabroniona i podlega karze. Dlatego deklaruje się nie tylko zaostrzenie kar za sprzedaż i dystrybucję papierosów, alkoholu osobom nieletnim, ale też podjęcie działań edukacyjnych, wśród młodzieży i dorosłych, w zakresie skutków jakie może wywołać nadmierne spożycie alkoholu i palenie papierosów.

Podobne rozwiązania powinny być zastosowane w doniesieniu do marihuany i dopalaczy. Należy dążyć do wszelkich starań do prawnego zagwarantowania zakazu sprzedaży tych substancji połączonego z egzekwowaniem prawa. Niezwykle ważne jest edukowanie młodzieży i dorosłych o negatywnych skutkach zażywania tych uzależniających szkodliwych substancji. Edukowanie to mogłoby się odbywać zarówno w postaci otwartych wykładów, spotkań z młodzieżą, ale też poprzez opracowanie kampanii społecznych mających na celu, nie tyle edukację w zakresie profilaktyki ale, co wydaje się być ważniejsze, uwrażliwienie opinii publicznej na fakt, że problemy związane z paleniem papierosów, piciem alkoholu, czy też paleniem marihuany i zażywaniem dopalaczy nie zniknęły z życia młodego człowieka, a są nieodłącznym elementem procesu dorastania przynajmniej dla części z nich.

Autorem opracowania wyników badania jest dr Błażej Dyczewski. Doktor nauk humanistycznych w zakresie socjologii, badacz społeczny i marketingowy. Zajmuje się świadomością ekologiczną i kampaniami społecznymi. Specjalista w zakresie analizy danych statystycznych za pomocą IBM SPSS Statistics. Trener technik sprzedaży i komunikacji społecznej, wykładowca akademicki, szkoleniowiec. Autor publikacji naukowych, m.in. *Kampanie społeczne w odbiorze współczesnej młodzieży* oraz *Kampanie społeczne, jako szansa w przezwyciężaniu społecznej defaworyzacji*.